

คู่มือปฏิบัติงาน

เรื่อง

การร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

เรื่องร้องทุกข์ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล

จัดทำโดย

นางเวียงพร ไกรเกียรติสกุล เกาทอง

นางสาวศศิธร สวัสดิ์แดง

กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี

คำนำ

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน “คู่มือการร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล” เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้างของมหาวิทยาลัย ได้ทราบหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนในการร้องทุกข์ ที่มีขั้นตอนกำหนดไว้ดังนี้ (๑) ขั้นตอนการปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (๒) ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และ (๓) ขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ รวมทั้งแนวทางในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ที่ได้วินิจฉัยและวางแนวทางปฏิบัติไว้ และแนวทางการวินิจฉัยของศาลปกครองที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำคู่มือเล่มนี้ ผู้จัดทำในฐานะเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้รวบรวมหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการร้องทุกข์ และการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ รวมทั้งกรณีศึกษาที่น่าสนใจ ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้มีการศึกษาและนำไปใช้ได้โดยสะดวก ซึ่งผู้จัดทำหวังว่าคู่มือเล่มนี้จะประโยชน์สำหรับส่วนงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้นำหลักไปใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการบริหารงานให้มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

จัดทำโดย

นางเวียงพร ไกรเกียรติสกุล เกาทอง

นางสาวศศิธร สวัสดิ์แดง

กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก – ค
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๔
๑.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ	๕
๑.๔ ขอบเขต	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ/คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ การบริหารจัดการเรื่องร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์	
ส่วนที่ ๑ การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์	๗
๑.๑ โครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัย	๗
๑.๒ องค์ประกอบของผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของมหาวิทยาลัย	๘
ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๐
๒.๑ โครงสร้างการบริหารงาน	๑๐
๒.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๐
๒.๓ การได้มาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๑
๒.๔ การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๒
๒.๕ การประชุมของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๒
๒.๖ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๓
๒.๗ บทบาทหน้าที่ของนิติกรที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	๑๓

เรื่อง

หน้า

บทที่ ๓ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการร้องทุกข์

ส่วนที่ ๑. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการร้องทุกข์

๑๕

๑.๑ ความหมายของการร้องทุกข์

๑๕

๑.๒ ผู้มีสิทธิร้องทุกข์

๑๗

๑.๓ การยื่นร้องทุกข์

๑๗

๑.๔ ระยะเวลาในการใช้สิทธิร้องทุกข์

๑๗

๑.๕ สิทธิของผู้ร้องทุกข์

๑๘

ส่วนที่ ๒ ขั้นตอนการยื่นร้องทุกข์

๑๙

ขั้นตอนที่ ๑ การปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์

๒๐

กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

ขั้นตอนที่ ๒ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่า

๒๑

ผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

๒๓

ส่วนที่ ๓ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

๒๕

๓.๑ การปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์

๒๕

กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

๓.๒ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่า

๒๖

ผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

๓.๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

๒๗

๓.๓.๑ เงื่อนไขการรับเรื่องร้องทุกข์

๒๘

๓.๓.๒ ระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

๒๘

๓.๓.๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

๒๙

๓.๓.๔ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

๒๙

๓.๕ กรณีศึกษาที่น่าสนใจจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์

๓๐

และร้องทุกข์

๓.๔ การพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย

๔๑

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ เทคนิคในการปฏิบัติงาน	
๔.๑ แผนการปฏิบัติงาน	๔๒
๔.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๔๔
๔.๓ วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	๔๘
๔.๔ จรรยาบรรณ/คุณธรรม ในการปฏิบัติงาน	๔๘
บทที่ ๕ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน	
๕.๑ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา	๔๙
๕.๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์	๔๙
๕.๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของคณะกรรมการอุทธรณ์ และร้องทุกข์	๕๑
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๕๓
บรรณานุกรม	๕๕
ภาคผนวก	๕๗

.....

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

“การร้องทุกข์” เป็นกระบวนการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ได้บังคับบัญชาที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

ในคู่มือเล่มนี้ “การร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย” เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ความเป็นมาการพิจารณาร้องทุกข์ : หากพิจารณาย้อนไปตั้งแต่สมัยที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นส่วนราชการ (ตั้งแต่มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๑๒ – วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐) จนกระทั่งมหาวิทยาลัยมหิดลได้ออกนอกระบบ (ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ) นั้น สามารถลำดับความเป็นมาเรื่องการพิจารณาร้องทุกข์ได้เป็น ๒ ช่วง ดังนี้

๑. ช่วงที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นส่วนราชการ (ตั้งแต่มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๑๒ – วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐)

ในช่วงที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นส่วนราชการ จะมีบุคลากร ๓ ประเภท ดังนี้ ช่วงแรกมีบุคลากร ๒ ประเภท คือ ข้าราชการพลเรือนสามัญ ลูกจ้างมหาวิทยาลัย และต่อมามีเพิ่มอีก ๑ ประเภท คือ พนักงานมหาวิทยาลัย โดยการร้องทุกข์ของบุคลากรแต่ละประเภท มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. **การร้องทุกข์ของข้าราชการพลเรือนสามัญ**จะเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๘ มาตรา ๑๒๙ – ๑๓๐ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการกรณีที่อาจร้องทุกข์ การร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจ ยกตัวอย่างเรื่องที่ข้าราชการพลเรือนสามัญ (ในฐานะผู้ได้บังคับบัญชา) มีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา โดยอาจร้องทุกข์ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อตน^๑ ดังนี้

^๑ เป็นไปตามข้อ ๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการกรณีที่อาจร้องทุกข์ การร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจ

(๑) บริหารงานบุคคลโดยเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อกฎหมาย

(๒) ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ หรือ

(๓) ประวิงเวลาหรือห่วงเหนี่ยวการดำเนินการบางเรื่องเป็นเหตุให้เสียสิทธิหรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

นอกจากนี้ รวมถึงกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญถูกสั่งให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๒๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วยเหตุใดๆ ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้

จนกระทั่ง มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (ประกาศเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗) ระบุให้ใช้บังคับกับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ได้แก่สถานศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา แต่ไม่รวมถึงสถานศึกษาของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ) ทำให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หมวด ๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕

ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๗^๒ มหาวิทยาลัยจึงได้ออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยในส่วนการร้องทุกข์จะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการร้องทุกข์กรณีที่ตนเองเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

ข. การร้องทุกข์ของลูกจ้างประจำ เป็นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ หมวด ๘ เรื่องการร้องทุกข์ ข้อ ๖๕ – ข้อ ๖๗

ค. การร้องทุกข์ของพนักงานมหาวิทยาลัย จากที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้เริ่มมีการบรรจุแต่งตั้งบุคลากรประเภทพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นมา มหาวิทยาลัยจึงได้ออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อมาใช้บังคับกับพนักงานมหาวิทยาลัยรวมถึงลูกจ้างมหาวิทยาลัยด้วย

^๒ มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคล วินัยและการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ และการพิจารณาตำแหน่งวิชาการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ในการวางหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่งจะไม่กำหนดภาระหน้าที่ของตำแหน่งแต่ละตำแหน่ง โดยกำหนดภาระหน้าที่ของหน่วยงานแทนก็ได้

ข้อบังคับตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่ ก.พ.อ. กำหนดตามมาตรา ๑๔(๓)

๒. ช่วงที่มหาวิทยาลัยมหิดลออกนอกระบบ (เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ) ตั้งแต่วันที่๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับใช้

หลังจากที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้เปลี่ยนฐานะจากส่วนราชการ เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๔ มหาวิทยาลัยได้ออกข้อบังคับหรือประกาศของมหาวิทยาลัย เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ในส่วนของการร้องทุกข์ นั้น มหาวิทยาลัยได้ออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ.๒๕๕๒ โดยข้อบังคับฯ ดังกล่าวระบุให้ยกเลิกข้อบังคับเดิมที่ใช้ในช่วงที่มหาวิทยาลัยเป็นส่วนราชการจำนวน ๔ ฉบับ ดังนี้ข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

รายละเอียดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในส่วนของการร้องทุกข์ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการร้องทุกข์ โดยยังคงหลักการเดิมอยู่ คือ ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย (ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้างมหาวิทยาลัย) ที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มีสิทธิยื่นร้องทุกข์ตามขั้นตอนที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ให้ผู้ร้องทุกข์ (ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา) พิจารณาหารือหรือทำความเข้าใจกับผู้บังคับบัญชาเป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ เมื่อมีกรณีเป็นปัญหาขึ้นระหว่างกัน โดยให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นให้โอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้น ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ขั้นตอนที่ ๒ หากผู้ร้องทุกข์ (ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา) ไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจงหรือได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๒๕ วรรคสอง ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ขั้นตอนที่ ๓ หากผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้แก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ในเบื้องต้นแล้ว ผู้ร้องทุกข์ (ในฐานะผู้ได้บังคับบัญชา) เห็นว่ายังไม่ได้รับความเป็นธรรมอีก ก็ให้ร้องทุกข์ถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ภายใน ๓๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งผลการแก้ไข ปัญหาจากผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๒๙ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

ในการจัดทำคู่มือเล่มนี้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดลทั้งระดับผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบและเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และขั้นตอนในการร้องทุกข์ รวมทั้งเพื่อตอบสนอง แนวนโยบายของผู้บริหารที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย แนวทาง ป้องกันและลดความเสี่ยงที่เกิดจากการบริหารงานบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยของส่วนงาน และมหาวิทยาลัย ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ Management for Self-Sufficiency and Sustainable Organization ของแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ ในส่วนวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาส่วน งานให้มีธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยในเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย ๑๐ หลัก ได้แก่ หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (Efficiency/ Value for money) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หลักการตรวจสอบได้/มี ภาระรับผิดชอบ (Accountability) หลักเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักการกระจาย อำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และ หลักนิติธรรม (Rule of Law)

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย/ส่วนงานได้ทราบหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนในการร้องทุกข์ รวมทั้งแนวทางในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ในอันที่จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย/ ส่วนงานให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

๒. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย ได้ทราบและเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข รวมทั้ง ขั้นตอนในการร้องทุกข์ได้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัย

๓. เพื่อใช้อธิบายรายละเอียดแนวปฏิบัติในการยื่นเรื่องร้องทุกข์ ว่ามีหลักเกณฑ์ วิธีการอย่างไร เพื่อมิให้ผู้ร้องทุกข์เสียสิทธิในการร้องทุกข์

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. เพื่อให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย/ส่วนงานได้นำกรณีศึกษาจากการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นำไปปรับปรุงการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย/ส่วนงานให้มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

๒. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการร้องทุกข์และสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

๓. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยได้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร หากผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าตนเองได้รับความไม่เป็นธรรมจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

๑.๔ ขอบเขต

การจัดทำคู่มือเล่มนี้ มีขอบเขตเพื่อใช้ในการดำเนินการสำหรับผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดลเท่านั้น โดยรายละเอียดในคู่มือได้ระบุดูครอบคลุมถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และขั้นตอนการร้องทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัย ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไข รวมถึงกรณีศึกษาเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ/คำจำกัดความ

“ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล” หมายถึง (๑) ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล (๒) พนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล (ได้แก่ พนักงานมหาวิทยาลัยมหิดลตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ และพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน)ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) พ.ศ. ๒๕๕๑และรวมถึงพนักงานเงินรายได้ซึ่งส่วนงานได้จ้างให้ปฏิบัติงานอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับและยังไม่ครบกำหนดการจ้างให้เป็นพนักงานเงินรายได้และปฏิบัติงานอยู่ต่อไปจนครบการจ้าง) และ (๓) ลูกจ้างของมหาวิทยาลัยมหิดล (ได้แก่ ลูกจ้างประจำเงินงบประมาณและลูกจ้างเงินรายได้)

“คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์” หมายถึง คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล

“คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์” (ก.อ.ร.) หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ (๑) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการ หรือถูกสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๙ (เดิม คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา)

.....

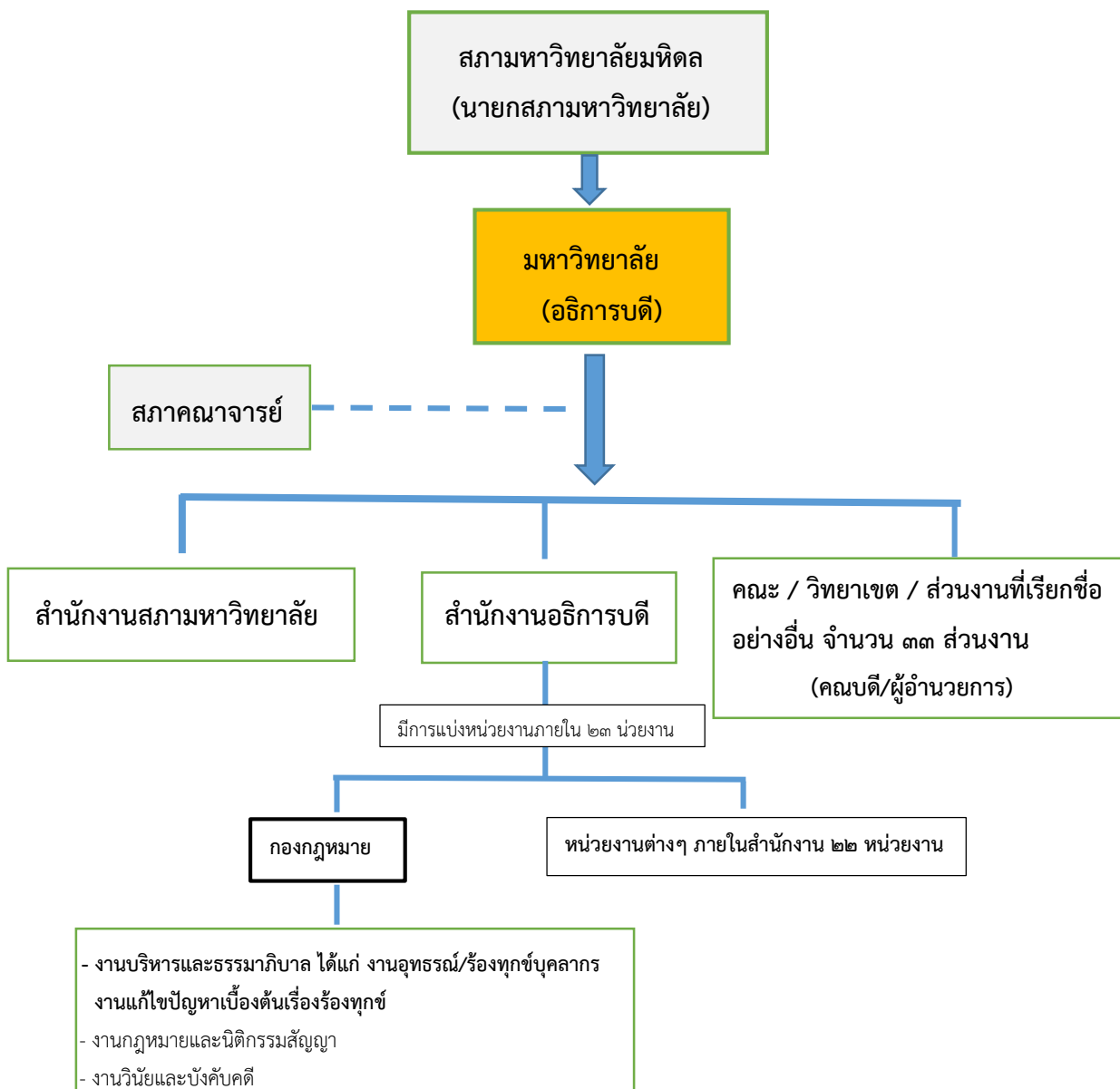
บทที่ ๒

การบริหารจัดการเรื่องร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์

เนื้อหาในบทที่ ๒ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรื่องร้องทุกข์ ประกอบด้วย ๒ ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ ๑ การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ และ ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ส่วนที่ ๑ การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์

๑.๑ โครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

ตามโครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้น สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจะมีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย ส่วนการบริหารงานแต่ละส่วนงานจะมี**คณบดีหรือผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา**และรับผิดชอบงานของส่วนงานนั้น

ในส่วนนี้ จะกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอธิการบดีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของมหาวิทยาลัยในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ถือเป็นกระบวนการที่มีจุดประสงค์ต้องการให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นเหตุของการร้องทุกข์ กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา (ผู้ร้องทุกข์) และนำไปสู่การยุติเรื่องแต่ทางปฏิบัติที่ผ่านมา เนื่องจากปัญหาการแก้ไขเรื่องร้องทุกข์ของส่วนงานยังไม่สามารถที่หาข้อยุติได้ และเป็นประเด็นปัญหาที่เข้าสู่สภามหาวิทยาลัย โดยที่มิได้ผ่านการพิจารณาของมหาวิทยาลัยก่อน ด้วยเหตุผลนี้ สภามหาวิทยาลัยจึงเห็นควรให้อธิการบดีในฐานะฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัยเข้ามาตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด และเป็นที่มาในการกำหนดหลักเกณฑ์การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของมหาวิทยาลัย ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในขั้นตอนที่กำหนด ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑.๒ องค์ประกอบของผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของมหาวิทยาลัย

ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในขั้นตอนที่กำหนด ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒ ได้กำหนดให้มีบุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

๑. **ผู้ดำเนินการแก้ไข้ปัญหา** : ปัจจุบัน ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๒๙๒๒/๒๕๖๑ เรื่อง มอบหมายหน้าที่ให้รองอธิการบดีฝ่ายต่างๆ (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๒ ระบุให้ “รองอธิการบดี” มีหน้าที่แก้ไข้ปัญหาการร้องทุกข์เบื้องต้นของบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน ฉะนั้นในการแก้ไข้ปัญหาเรื่องนี้ ผู้ดำเนินการแก้ไข้ปัญหา คือ รองอธิการบดี (ซึ่งทำหน้าที่แทนอธิการบดี)

๒. **นิติกรเจ้าของสำนวน** เป็นนิติกรของกองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการกองกฎหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบสำนวน อันได้แก่ การตรวจสอบข้อเท็จจริง จัดการประชุม ทำหนังสือเชิญคู่กรณีมาชี้แจง สรุปรายข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นของที่ประชุมเสนอผู้ดำเนินการแก้ไข้ปัญหาเพื่อพิจารณาและเสนออธิการบดีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

๓. ผู้อำนวยการกองกฎหมายหรือผู้แทน

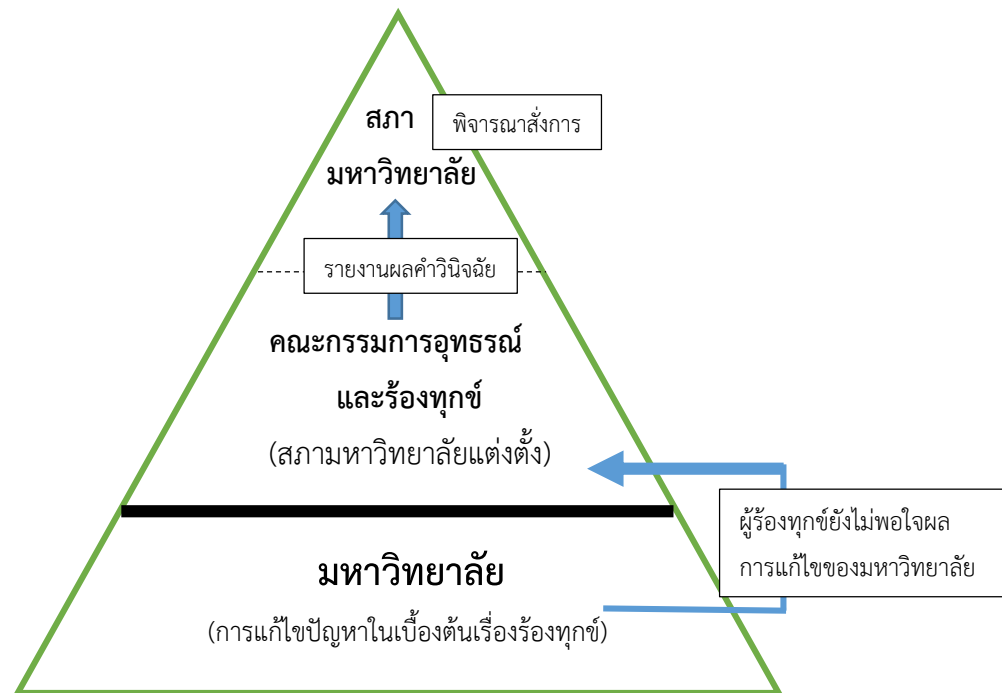
๔. ผู้อำนวยการหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ร้องทุกข์ ให้ถือว่า ผู้อำนวยการหน่วยงานหรือผู้แทนของหน่วยงานนั้นๆ เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาด้วย

ในส่วนขอพบปะทบทวนหน้าที่ของเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ในกระบวนการนี้ เมื่อเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์รับหนังสือร้องทุกข์แล้ว จะต้องศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมเอกสารหลักฐาน เท่าที่ปรากฏ และจัดทำความเห็นเสนอรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร เพื่อพิจารณามอบหมายนิติกรสังกัดกองกฎหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบสำนวน พร้อมรายงานให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ทราบว่ามีเรื่อง ร้องทุกข์ที่อยู่ในกระบวนการแก้ไขปัญหาของมหาวิทยาลัย

.....

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

๒.๑ โครงสร้างการบริหารงาน

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เป็นคณะกรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๔ (๑๙) โดยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีหน้าที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ พร้อมเสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยในเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อสภามหาวิทยาลัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย ทั้งนี้ การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะมีความยุติธรรม มีความเป็นกลาง มิอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย

๒.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามข้อ ๘ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ประกอบด้วยกรรมการจำนวน ๑๒ คน ดังนี้

๑. ประธานซึ่งสภามหาวิทยาลัย แต่งตั้งจากกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. กรรมการซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัยตำแหน่งประเภทผู้บริหาร จำนวน ๓ คน
๓. กรรมการซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาคณาจารย์ จำนวน ๑ คน
๔. กรรมการซึ่งเลือกจากข้าราชการ ตำแหน่งวิชาการ จำนวน ๑ คน และตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน ๑ คน
๕. กรรมการซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภทวิชาการ จำนวน ๑ คน และตำแหน่งประเภทสนับสนุน จำนวน ๑ คน

๖. กรรมการซึ่งเลือกจากลูกจ้างมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ คน โดยให้กรรมการดังกล่าวเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อพิจารณาในกรณีเรื่องอุทธรณ์และร้องทุกข์ของลูกจ้างมหาวิทยาลัยเท่านั้น

๗. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งกรรมการตาม (๑) - (๖) เลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร และ/หรือกระบวนการยุติธรรม และไม่ได้เป็นข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้างหรือดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย จำนวน ๒ คน

๒.๓ การได้มาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามข้อ ๘ วรรคท้ายของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้การได้มาซึ่งคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยสรุปรายละเอียดดังนี้

๑. ประธานกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ

๒. กรรมการจากพนักงานมหาวิทยาลัยตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน ๓ คน ให้เลือกจากที่ประชุมคณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัยมหิดล โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการให้ที่ประชุมกำหนด

๓. กรรมการจากผู้แทนสมาชิกสภาคณาจารย์ จำนวน ๑ คน ให้เลือกจากที่ประชุมสภาคณาจารย์ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการให้ที่ประชุมกำหนด

๔. กรรมการจากผู้แทนของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย จำนวน ๕ ประเภท ดังนี้ ข้าราชการตำแหน่งวิชาการ จำนวน ๑ คน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป จำนวน ๑ คน พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภทวิชาการ จำนวน ๑ คน พนักงานมหาวิทยาลัยตำแหน่งประเภทสนับสนุน จำนวน ๑ คน และลูกจ้างมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ คน โดยให้ส่วนงานดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนส่วนงานทั้ง ๕ ประเภท และให้ผู้แทนที่ได้รับการเสนอชื่อแต่ละตำแหน่งของส่วนงาน มาประชุมเพื่อเลือกกรรมการทั้ง ๕ ประเภท ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการแต่ละประเภทให้เป็นไปตามที่ประชุมแต่ละประเภทกำหนด โดยผู้แทนที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมแต่ละประเภทจะต้องไม่สังกัดส่วนงานเดียวกัน

๕. กรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน ๒ คน ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมกรรมการ ๑ - ๔ เพื่อทำการเลือกกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร และ/หรือกระบวนการยุติธรรม และไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย หรือดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการดังกล่าวให้ที่ประชุมกำหนด

๒.๔ การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามข้อ ๙ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยแยกเป็น ๒ หัวข้อดังนี้

(๑) วาระการดำรงตำแหน่ง

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกใหม่ได้

(๒) การพ้นจากตำแหน่ง แบ่งออกเป็น ๒ กรณี

ก. กรณีการพ้นตำแหน่งตามวาระ

ในกรณีที่คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งหรือเลือกคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ใหม่ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการเดิมพ้นจากตำแหน่ง

ทั้งนี้ หากกรณีที่ยังมิได้แต่งตั้งหรือเลือกคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ใหม่ ให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เดิมปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการใหม่

ข. กรณีการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ

ในกรณีที่ตำแหน่งประธานหรือกรรมการว่างลงก่อนกำหนด ให้ดำเนินการแต่งตั้งประธานหรือเลือกกรรมการใหม่แทนภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ประธานพ้นจากตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามประเภทการได้มา ให้ถือว่าประธานหรือกรรมการดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

๒.๕ การประชุมของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามข้อ ๑๐ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดเรื่องการประชุมของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ไว้ดังนี้

(๑) องค์ประชุม : การประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุม จึงจะเป็นองค์ประชุม

(๒) กรณีประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ : ในการประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในการประชุม

(๓) กรณีมีการคัดค้านกรรมการ : ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะ หรือมีเหตุคัดค้านตามที่กำหนดในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประธานได้แจ้งกรรมการผู้นั้นมิให้เข้าประชุมแล้ว กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

(๔) การวินิจฉัยชี้ขาด : การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากของผู้เข้าประชุม ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

๒.๖ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ ได้กำหนดขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ไว้ ซึ่งเป็นขั้นตอนหลังจากที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับการแก้ไขปัญหาล่วงแล้ว แต่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์อยู่ ผู้ร้องทุกข์สามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ยื่นหนังสือถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ภายใน ๓๐ วันนับจากที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้มีหนังสือแจ้งผลการแก้ไขปัญหามา

๒.๗ บทบาทหน้าที่ของนิติกรที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในส่วนงานของมหาวิทยาลัย (สำนักงานสภามหาวิทยาลัย) พ.ศ. ๒๕๖๑^๓ (ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑) มีการแบ่งหน่วยงานภายในของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล ออกเป็น ๒ สำนัก คือ (๑) สำนักบริหารกิจการสภามหาวิทยาลัย และ (๒) สำนักยุทธศาสตร์สภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์อยู่ในโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย ในส่วนภาระงานของสำนักยุทธศาสตร์สภามหาวิทยาลัย ที่ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการที่มุ่งยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ

ในการพิจารณาแต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการนั้น เนื่องจากการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ ประกอบในโครงสร้างของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยไม่มีเจ้าหน้าที่ตำแหน่งนิติกร ด้วยเหตุนี้ ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์และความรู้ทางด้านกฎหมายโดยเฉพาะ ผู้บริหารจึงได้พิจารณามอบหมายให้นิติกรของกฎหมายทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

^๓ มติสภามหาวิทยาลัยมหิดล ในการประชุมครั้งที่ ๕๒๙ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ วาระที่ ๖.๒ เรื่อง การปรับโครงสร้างการแบ่งหน่วยงานภายในของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล

ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ ดังนี้

- (๑) การรับเรื่องและตรวจสอบในเบื้องต้น : ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบหนังสืออุทธรณ์ในเบื้องต้นว่าเข้าเงื่อนไขที่จะอุทธรณ์ตามกฎหมายหรือไม่
- (๒) การประสานงานเรื่องประชุม : ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานงานกับประธานและกรรมการเพื่อกำหนดวันประชุมพิจารณาเรื่องอุทธรณ์โดยเร็ว
- (๓) การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ : ฝ่ายเลขานุการฯ มีหน้าที่ (๑) จัดทำหนังสือเชิญประชุม จัดเตรียมเอกสารการประชุม วาระการประชุม และรายงานการประชุมพร้อมรวบรวมข้อมูล เอกสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องอุทธรณ์เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (๒) สรุปข้อเท็จจริงเรื่องอุทธรณ์ และกรอบระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ และสภามหาวิทยาลัย ติดต่อประสานงาน ทำหนังสือเชิญผู้อุทธรณ์ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง (๓) จัดทำร่างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เสนอที่ประชุม และนำเสนอคำวินิจฉัยที่ได้ตรวจแก้ไขพร้อมเอกสารประกอบการประชุมต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป และ (๔) จัดทำหนังสือแจ้งมติสภามหาวิทยาลัยถึงผู้อุทธรณ์ และผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องร้องคดีต่อศาลปกครองหากผู้อุทธรณ์ไม่พอใจมติดังกล่าว

=====

บทที่ ๓

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการร้องทุกข์

เนื้อหาในบทที่ ๓ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของการร้องทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔ ในหมวด ๓ เรื่องร้องทุกข์ รวมทั้งกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติงาน การเลื่อนเงินเดือน การต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

รายละเอียดในบทที่ ๓ นี้ จะแยกออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ ๑ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการร้องทุกข์ ส่วนที่ ๒ ขั้นตอนการยื่นเรื่องร้องทุกข์ และ ส่วนที่ ๓ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

=====

ส่วนที่ ๑. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการร้องทุกข์

๑.๑ ความหมายของการร้องทุกข์

ความหมายตามของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ : การร้องทุกข์^๔ หมายถึง การที่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดลผู้ใดเห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา การร้องทุกข์ตามความหมายของข้อบังคับฯ นี้ ไม่หมายรวมถึงกรณีการสั่งลงโทษหรือการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย

ความหมายตามหลักของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อบังคับ ก.อ.ร. ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และการเสนอเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๑ : การร้องทุกข์^๕ หมายถึง ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ยกเว้นกรณีการสั่งลงโทษหรือการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อสภามหาวิทยาลัยพิจารณา วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวัน โดยจะต้องมีการกำหนดหลักประกันความเป็นธรรมเพื่อคุ้มครองผู้ร้องทุกข์มิให้ถูกกลั่นแกล้ง หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการร้องทุกข์

^๔ ตามข้อ ๔ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

^๕ ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจในผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภาสถาบันอุดมศึกษาหรือในกรณีที่สภาสถาบันอุดมศึกษามีได้พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิเสนอเรื่องร้องทุกข์ต่อ คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ก.อ.ร.) ภายในสามสิบวันนับวันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง

นอกจากนี้ ความหมายตามหลักของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑: การร้องทุกข์^๖ หมายถึง ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อำจอุทธรณ์ตามหมวด ๙ การอุทธรณ์ได้

การร้องทุกข์ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในองค์กร ยึดหลักความยุติธรรม และความเป็นธรรมเป็นสำคัญ โดยมีแนวปฏิบัติ^๗ ดังนี้

(๑) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถขอให้ผู้บังคับบัญชาทบทวน แก้ไข หรือชี้แจงทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติของตนที่เป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือเกิดความคับข้องใจอันจะทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้

(๒) ให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบถึงความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือความคับข้องใจของผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งเกิดจากการปฏิบัติของตน และเปิดโอกาสให้ชี้แจงทำความเข้าใจ ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง แก้ไขเกี่ยวกับการปฏิบัติของตนได้อย่างเหมาะสม

(๓) ให้ข้าราชการมีทางระบายอารมณ์ และไม่แสดงออกในทางที่ไม่ถูกไม่ควร

(๔) ให้มีกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาให้เป็นไปโดยถูกต้อง เป็นธรรม และเหมาะสม

(๕) ส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติราชการในระยะยาว

^๖ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

^๗ สำนักพิทักษ์ระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ., รวมบทความ ก.พ.ค. ขอบอก (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๑.๒ ผู้มีสิทธิร้องทุกข์

ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ คือ ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ข้าราชการ^๘ พนักงานมหาวิทยาลัย^๙ และ ลูกจ้างมหาวิทยาลัย^{๑๐}

๑.๓ การยื่นเรื่องร้องทุกข์

เรื่องที่จะร้องทุกข์ จะต้องเป็นเรื่องที่ตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตัวอย่างเช่น เรื่องการเลื่อนเงินเดือน เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน เรื่องการมอบหมายภาระงาน เป็นต้น

๑.๔ ระยะเวลาในการใช้สิทธิร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๘ ได้กำหนดเรื่องการนับระยะเวลาร้องทุกข์ โดยแบ่งออกเป็น ๓ กรณี

กรณีที่ ๑ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์มีคำสั่งเป็นหนังสือ ให้นับระยะเวลาการใช้สิทธิร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ ดังนี้

- กรณีที่ผู้ร้องทุกข์รับทราบคำสั่ง ให้ถือว่าวันที่ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

- กรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง และผู้แจ้งได้แจ้งคำสั่งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบกับมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ร้องทุกข์แล้ว โดยให้ทำบันทึกลงวันเดือนปี เวลา และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

^๘ ตามข้อ ๔ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ คำนิยาม “ข้าราชการ” หมายความว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล”

^๙ ตามข้อ ๔ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ คำนิยาม “พนักงานมหาวิทยาลัย” หมายความว่า “พนักงานมหาวิทยาลัยมหิดลตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ และพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน)ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) พ.ศ. ๒๕๕๑ และรวมถึงพนักงานเงินรายได้ซึ่งส่วนงานได้จ้างให้ปฏิบัติงานอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับและยังไม่ครบกำหนดการจ้างให้เป็นพนักงานเงินรายได้และปฏิบัติงานอยู่ต่อไปจนครบการจ้าง”

^{๑๐} ตามข้อ ๔ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ คำนิยาม “ลูกจ้างมหาวิทยาลัย” หมายความว่า “ลูกจ้างมหาวิทยาลัยมหิดล”

- กรณีที่ไม่อาจแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งได้โดยตรง ให้มีหนังสือแจ้งพร้อมส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ร้องทุกข์ ณ ที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งไปให้สองฉบับเพื่อให้ผู้ร้องทุกข์เก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งและส่งกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ร้องทุกข์ได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งฉบับที่ให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งกลับคืนมา ให้ถือว่าผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบคำสั่งแล้ว

กรณีที่ ๒ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือ ให้นับระยะเวลาการใช้สิทธิร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ โดยให้ถือว่าวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้ร้องทุกข์รับทราบหรือควรได้ทราบคำสั่งนั้น เป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

กรณีที่ ๓ กรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์กระทำไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องทุกข์ โดยไม่ได้มีคำสั่งอย่างใด ให้นับระยะเวลาการใช้สิทธิร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ โดยให้ถือว่าวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ดังกล่าวเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

๑.๕ สิทธิของผู้ร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิของผู้ร้องทุกข์ ไว้ดังนี้

ก. สิทธิคัดค้านกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์คนหนึ่งคนใดหรือหลายคน โดยผู้อุทธรณ์จะต้องมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องร้องทุกข์ (๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องทุกข์ (๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (๕) มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เสียความเป็นธรรม

ทั้งนี้ การคัดค้านคณะกรรมการนั้น ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือร้องทุกข์ หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่คณะกรรมการอุทธรณ์ฯ เริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ข. สิทธิในการยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในระหว่างกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์ฯ

ง. สิทธิในการแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ฯ

จ. สิทธิในการถอนเรื่องร้องทุกข์ก่อนที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาวินิจฉัยเรื่องทุกข์เสร็จสิ้น โดยผู้ร้องทุกข์จะต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ฯ เมื่อได้ถอนเรื่องร้องทุกข์แล้ว การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นอันยุติ

ส่วนที่ ๒. ขั้นตอนการยื่นเรื่องร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ไว้ โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การปรึกษาหารือหรือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

ขั้นตอนที่ ๒ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของมหาวิทยาลัย

อธิการบดีสั่งการให้รองอธิการบดี (ที่ได้รับมอบหมาย) ดำเนินการแก้ไขปัญหา
องค์ประกอบผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้ ๑. รองอธิการบดี (ที่ได้รับมอบหมาย) ๒. นิติกรเจ้าของสำนวน
๓. ผู้อำนวยการกองกฎหมายหรือผู้แทน ๔. ผู้อำนวยการหรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อธิการบดีวินิจฉัยและมีมติแจ้งผู้เกี่ยวข้อง

ผู้บังคับบัญชา (หัวหน้าส่วนงาน)

ผู้ร้องทุกข์

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

กรณีผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจผลการแก้ไขปัญหา
ให้ผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่องถึงคณะกรรมการอุทธรณ์ฯ
ภายใน ๓๐ วันนับแต่ทราบผล

คณะกรรมการอุทธรณ์ฯ (โดยฝ่ายเลขานุการ) ตรวจสอบการรับเรื่อง

ไม่รับเรื่อง ให้มีหนังสือแจ้งผู้ร้องทุกข์

รับเรื่อง

คณะกรรมการอุทธรณ์ฯ พิจารณาภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

สภามหาวิทยาลัยพิจารณาสั่งการและมีมติแจ้งผู้เกี่ยวข้อง

ผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษ

อธิการบดี

ผู้ร้องทุกข์

ศาลปกครอง

กรณีไม่พอใจมติสภาฯ

ขั้นตอนที่ ๑ การปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

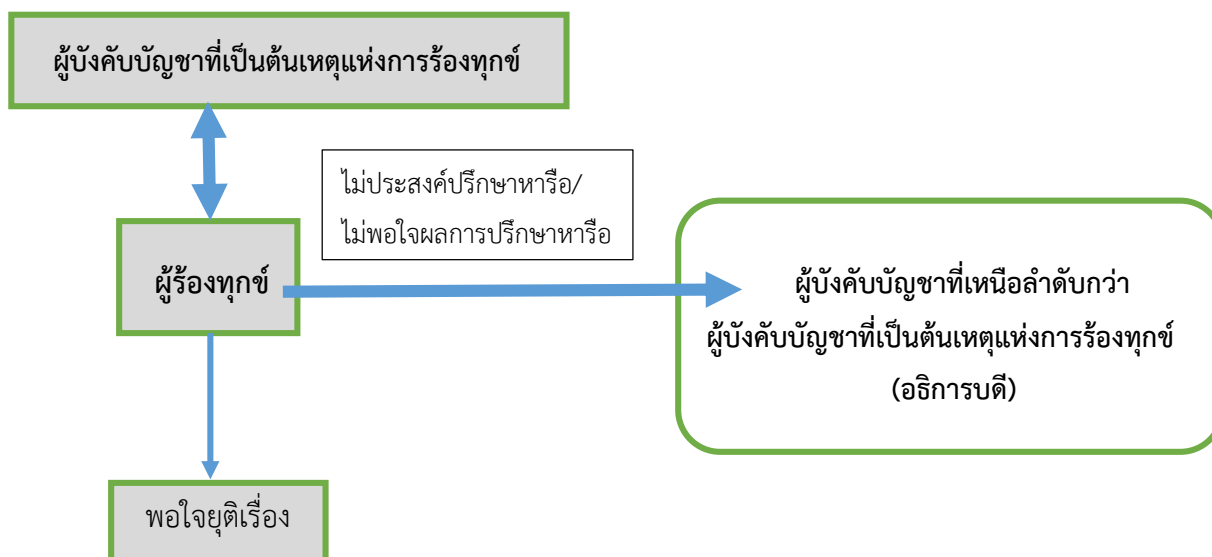
ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคแรก ได้กำหนดขั้นตอนการปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ เพื่อประสงค์ให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ กับ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา (ในฐานะผู้ร้องทุกข์) เมื่อมีกรณีเป็นปัญหาลักษณะระหว่างกัน ควรจะได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้นเมื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีปัญหา โดยเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจ เนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และแสดงความสามารถที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นให้โอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้น

ทั้งนี้ มีวิธีการปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน ดังนี้

(๑) การพูดคุยทำความเข้าใจกัน : ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาพูดคุยทำความเข้าใจกับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์โดยตรง

(๒) การยื่นเรื่องเป็นหนังสือ : หากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ประสงค์จะพูดคุยกับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชายื่นหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ขั้นตอนการปรึกษาหารือทำความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ ๒ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคสอง ได้กำหนดขั้นตอนลำดับต่อไป ในกรณีที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจงหรือได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้มีหนังสือร้องทุกข์ถึงผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ โดยหนังสือร้องทุกข์ต้องลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ และต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างไร และความประสงค์ของการร้องทุกข์

ทั้งนี้ มี**หลักเกณฑ์**การยื่นเรื่องถึงผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ดังนี้

(๑) กรณีที่ผู้ร้องทุกข์มีปัญหากับผู้บังคับบัญชา (ที่ระดับต่ำกว่าคณบดี/ผู้อำนวยการ ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา เป็นต้น) : ให้คณบดีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่า เป็น ผู้แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ซึ่งที่ผ่านมาในทางปฏิบัติ ส่วนมากคณบดีจะดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาของคณบดี

แต่ในทางปฏิบัติ หากผู้ร้องทุกข์ยังไม่พอใจการแก้ไขปัญหาคณบดี/ผู้อำนวยการ อีก ให้ผู้ร้องทุกข์ยื่นมายังมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหตามขั้นตอนต่อไป

(๒) กรณีที่ผู้ร้องทุกข์มีปัญหากับผู้บังคับบัญชา (ระดับคณบดี/ผู้อำนวยการ) : ให้อธิการบดีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่า เป็น ผู้แก้ไขปัญหาเบื้องต้น

(๓) กรณีที่ผู้ร้องทุกข์สังกัดสำนักงานอธิการบดี/สำนักงานสภามหาวิทยาลัย : ให้อธิการบดีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่า เป็น ผู้แก้ไขปัญหาเบื้องต้น

(๔) กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากอธิการบดี : ให้ผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่องร้องทุกข์ถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

สำหรับในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของมหาวิทยาลัย (อธิการบดี) ที่ผ่านมามีประเด็นปัญหาที่ผู้ร้องทุกข์ได้แจ้งเรื่องขั้นตอน หลักเกณฑ์และวิธีการที่ยังไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และทำให้ผู้ร้องทุกข์เข้าใจว่ากระบวนการนี้ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ เพราะผู้บริหารมหาวิทยาลัยยอมเข้าข้างผู้บริหาร (ระดับส่วนงาน) และเพื่อให้กระบวนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยมีความชัดเจน และเป็นไปตามที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคสองกำหนดไว้ มหาวิทยาลัยจึงได้ออกประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ตัวอย่างแบบหนังสือร้องทุกข์
(ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นของมหาวิทยาลัย)

ที่อยู่

เบอร์ติดต่อ

วันที่

เรื่อง ร้องทุกข์ กรณี(ให้ระบุกรณีว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเรื่องอะไร เช่น กรณีไม่ได้รับความเป็นเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปี....)

เรียน อธิการบดี

ข้าพเจ้า (ชื่อ -นามสกุล) อายุ ... ปี สถานะ(เป็นข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย/ลูกจ้าง) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสังกัด(ให้ระบุชื่อหน่วยงาน และส่วนงาน) ขอร้องทุกข์ด้วยเหตุที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมกรณี/มีความคับข้องใจกรณี เนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (ระบุชื่อ-นามสกุล) ตำแหน่ง สังกัด..... (โดยให้ผู้ร้องทุกข์เขียนข้อเท็จจริงซึ่งเป็นรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญเรื่องร้องทุกข์).....

โดยเหตุที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมเกิดขึ้นเมื่อวันที่ และข้าพเจ้าได้รับทราบเหตุดังกล่าวเมื่อวันที่(ทั้งนี้ ให้ระบุด้วยว่าเรื่องนี้ผู้ร้องทุกข์ได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์แล้ว หรือไม่ อย่างไร หากผู้ร้องทุกข์ไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือ/ไม่พอใจผลการปรึกษาหารือ ให้ผู้ร้องทุกข์ระบุให้ชัดเจน)

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าประสงค์ขอให้มหาวิทยาลัยแก้ไขปัญหา(ให้ระบุความประสงค์ให้ชัดเจน)

(**กรณีที่ผู้ร้องทุกข์อ้างอิงเอกสารหลักฐาน ให้แนบมาเอกสารหลักฐานมาประกอบด้วย).....

(ลงชื่อ)ผู้ร้องทุกข์

(.....)

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๑ เป็นขั้นตอนหลังจากที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับการแก้ไขปัญหามาจากที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ แล้ว และผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่ทำให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์อยู่ ผู้ร้องทุกข์สามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ยื่นหนังสือถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ภายใน ๓๐ วันนับจากที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้มีหนังสือแจ้งผลการแก้ไขปัญหามา

ทั้งนี้ มีหลักเกณฑ์การยื่นเรื่องร้องทุกข์ (ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๙) ดังนี้

(๑) การร้องทุกข์ ให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนไม่ได้

(๒) ผู้ร้องทุกข์ต้องยื่นเรื่องร้องทุกข์เป็นหนังสือภายใน ๓๐ วันนับจากที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้มีหนังสือแจ้งผลการแก้ไขปัญหามา โดยผู้ร้องทุกข์สามารถยื่นหนังสือร้องทุกข์โดยตรงหรือไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

- กรณีที่มีผู้นำหนังสือร้องทุกข์มายื่นเอง : ให้ผู้รับหนังสือออกไปรับหนังสือประทับตรารับหนังสือ และลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นหนังสือร้องทุกข์

- กรณีที่ส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ : ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกไปรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตราวันที่ของหนังสือเป็นวันส่งหนังสือร้องทุกข์

(๓) หนังสือร้องทุกข์ต้องลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ และต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างไร และความประสงค์ของการร้องทุกข์

ตัวอย่างแบบหนังสือร้องทุกข์
(ขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์)

ที่อยู่

เบอร์ติดต่อ

วันที่

เรื่อง ร้องทุกข์ กรณี(ให้ระบุกรณีว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเรื่องอะไร เช่น กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปี....)

เรียน ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ข้าพเจ้า (ชื่อ -นามสกุล) อายุ ... ปี สถานะ(เป็นข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย/ลูกจ้าง) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสังกัด(ให้ระบุชื่อหน่วยงาน และส่วนงาน)
ขอร้องทุกข์ด้วยเหตุที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมกรณี/มีความคับข้องใจกรณี
..... เนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (ระบุชื่อ-นามสกุล) ตำแหน่ง สังกัด..... (โดยให้ผู้ร้องทุกข์
เขียนข้อเท็จจริงซึ่งเป็นรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญของเรื่องร้องทุกข์).....

โดยเหตุที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมเกิดขึ้นเมื่อวันที่ และข้าพเจ้าได้รับทราบเหตุดังกล่าวเมื่อ
วันที่(ทั้งนี้ ให้ระบุด้วยว่าเรื่องนี้ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นเรื่องถึงอธิการบดีเพื่อดำเนินการแก้ไข
ปัญหาเบื้องต้นแล้ว โดยผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ร้องทุกข์เห็นว่ายังไม่ได้รับความเป็นธรรมอีก)

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าประสงค์ขอให้คณะกรรมการอุทธรณ์ฯ แก้ไขปัญหา(ให้ระบุความประสงค์ให้
ชัดเจน)

(**กรณีที่ผู้ร้องทุกข์อ้างอิงเอกสารหลักฐาน ให้แนบมาเอกสารหลักฐานมาประกอบด้วย).

(ลงชื่อ)ผู้ร้องทุกข์

(.....)

ส่วนที่ ๓ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปตามหลักการในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งต้องไม่เกิน ๙๐ วัน ซึ่งการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัยมหิดล ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔ (๑๙)^{๑๑} โดยสภามหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เพื่อพิจารณาเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งการดำเนินการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๑^{๑๒}

ทั้งนี้ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนการปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ และขั้นตอนที่ ๔ การพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย

๓.๑ การปรึกษาหารือทำความเข้าใจระหว่างผู้ร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคแรกระบุว่า เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา (ในฐานะผู้ร้องทุกข์) เมื่อมีกรณีเป็นปัญหาลุขึ้นระหว่างกัน ควรจะได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน และเนื่องจากข้อบังคับฯ ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ในขั้นตอนนี้ไว้ จึงเป็นเรื่องการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ที่จะให้อีกโอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาจากผู้ร้องทุกข์ เพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้น

^{๑๑} ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย อำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดเป้าหมาย วางนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาของมหาวิทยาลัย

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๙) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัย คณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงานประจำมหาวิทยาลัย คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย...

^{๑๒} ตามข้อ ๑๑ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า “คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ พร้อมเสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยในเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อสภามหาวิทยาลัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย”

๓.๒ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (ระดับมหาวิทยาลัย)

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคสอง ประกอบกับประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓ กำหนดให้มีผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ได้แก่ (๑) ผู้ดำเนินการการแก้ไขปัญหา (รองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายจากอธิการบดีให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ตามคำสั่งมอบหมายหน้าที่) (๒) นิติกรเจ้าของสำนวน (๓) ผู้อำนวยการกองกฎหมายหรือผู้แทน และ (๔) ผู้อำนวยการหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ร้องทุกข์ ทั้งนี้ การพิจารณาของมหาวิทยาลัย มีดังนี้

๑. รับฟังข้อเท็จจริง/ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ร้องทุกข์ และผู้บังคับบัญชา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่นตามที่ผู้ดำเนินการการแก้ไขปัญหาเห็นควร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายแล้ว โดยระยะเวลาในการเข้าพบเพื่อรับการซักถามและให้ข้อเท็จจริงอย่างน้อยเพียงใดนั้น ให้เป็นไปตามเรื่องที่ร้องทุกข์นั้นๆ แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่จะรับฟังจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ตามความสมดุลงและเหมาะสม

๒. รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ดำเนินการการแก้ไขปัญหามีอำนาจเรียกบรรดาเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของส่วนงานหรือหน่วยงาน หรือเชิญบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แก้ไขปัญหามาเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงได้

๓. สรุปข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ ให้ที่ประชุมพิจารณาและวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้หรือไม่ แล้วให้มีข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ถูกต้องตามกฎหมายและหรือเป็นธรรมแล้วให้มีมติคำร้องทุกข์

(๒) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ไม่ถูกต้องและหรือไม่เป็นธรรม ให้มีมติให้แก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและหรือไม่เป็นธรรมนั้น หรือให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องและเป็นธรรม

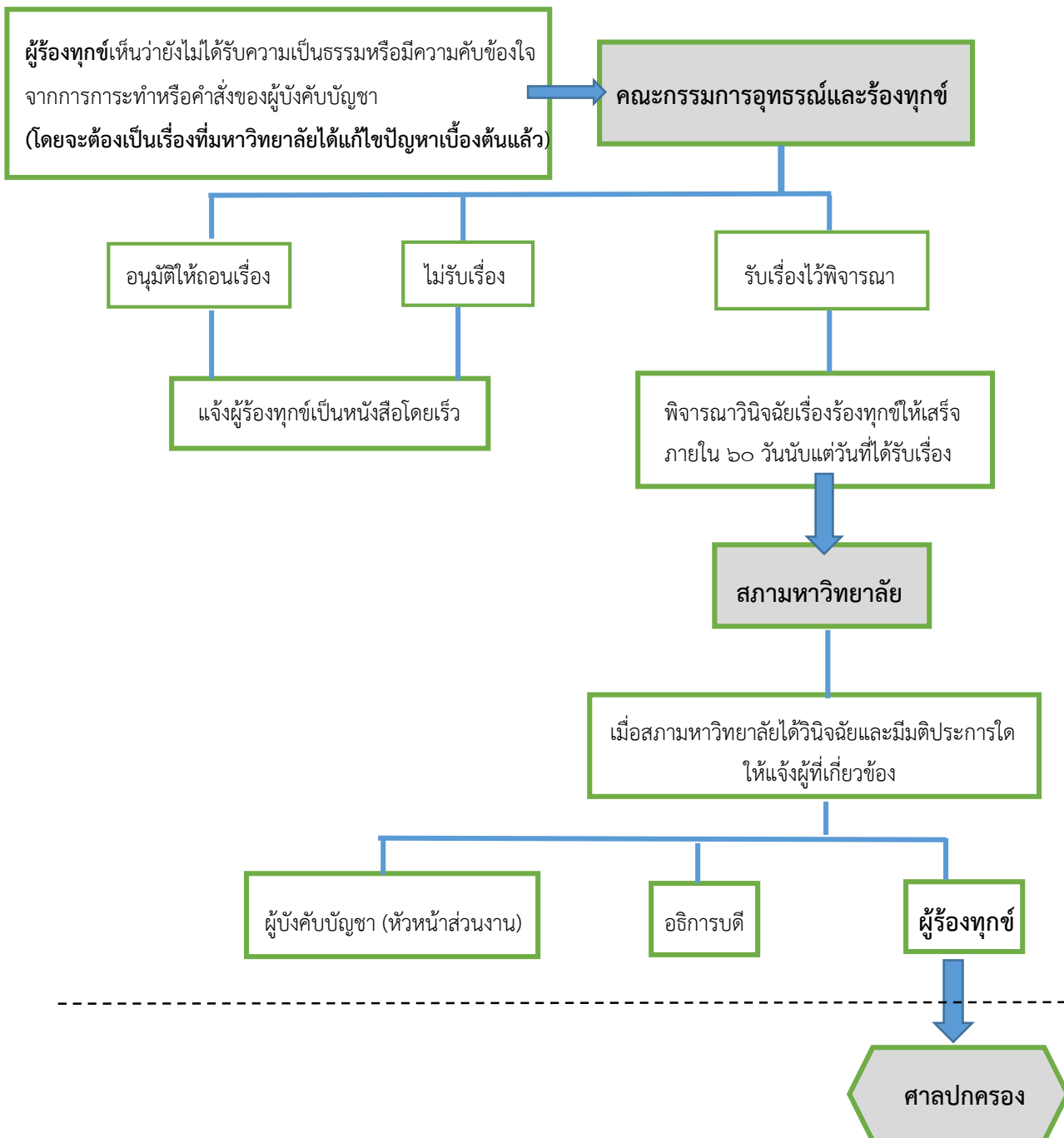
(๓) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

๔. รายงานผลการดำเนินการถึงอธิการบดี : ให้ผู้ดำเนินการการแก้ไขปัญหาสรุปรายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสนออธิการบดีเพื่อพิจารณาวินิจฉัยและมีมติต่อไป หากผลเป็นประการใดแล้วให้อธิการบดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์และผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์เพื่อทราบหรือดำเนินการตามผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว

๓.๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ขั้นตอนการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์
(ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒)

๓.๓.๑ เงื่อนไขการรับเรื่องร้องทุกข์

(๑.๑) ผู้ร้องทุกข์ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล (ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้างมหาวิทยาลัย)

(๑.๒) ผู้ร้องทุกข์ต้องยื่นเรื่องร้องทุกข์ภายในระยะเวลา ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบผลการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นตามขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (ระดับมหาวิทยาลัย)

(๑.๓) เรื่องที่จะรับไว้พิจารณาต้องเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่ถูกต้องในสาระสำคัญ โดยแสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการร้องทุกข์ให้เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างไร พร้อมลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์

ทั้งนี้ ในกรณีที่มิใช่ปัญหาว่าเรื่องร้องทุกข์รายใดเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งมตินั้นให้ผู้ร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว

๓.๓.๒ ระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ตามมาตรา ๖๓^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดระยะเวลาการพิจารณาร้องทุกข์ของสภาสถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่สภามหาวิทยาลัยได้รับเรื่องหนังสือร้องทุกข์ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปกรอบระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัยมหิดลที่จะต้องเสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณาสั่งการ จึงต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันได้รับเรื่อง

^{๑๓} ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ใดเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ยกเว้นกรณีการส่งลงโทษ หรือการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งถึงการกระทำหรือได้รับคำสั่ง และให้สภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณา วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗ ซึ่งต้อง ไม่เกินเก้าสิบวัน โดยจะต้องมีการกำหนดหลักประกันความเป็นธรรมเพื่อคุ้มครองผู้ร้องทุกข์มิให้ถูกกลั่นแกล้ง หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการร้องทุกข์

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจในผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือในกรณีที่ สภาสถาบันอุดมศึกษามีได้พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิเสนอเรื่องร้องทุกข์ต่อ ก.อ.ร. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง

ให้ ก.อ.ร. พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ที่ออกตามมาตรา ๑๗/๔ (๒) ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจในผลการพิจารณาวินิจฉัยของ ก.อ.ร. หรือในกรณีที่ ก.อ.ร. มิได้ พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ส่วนกรอบระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งขึ้น เพื่อมาทำหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องทุกข์แทนสภามหาวิทยาลัย) เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๙ ระบุระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบผลการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นตามขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (ระดับมหาวิทยาลัย) และเมื่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์พิจารณาแล้วเสร็จ จะต้องเสนอคำวินิจฉัยต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอีกภายใน ๓๐ วัน (ซึ่งหากนับรวมกับระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ จะอยู่ภายในกรอบระยะเวลา ๙๐ วัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

๓.๓.๓ การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ในการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะพิจารณาจากเอกสารหลักฐาน ดังนี้

- (๑) เอกสารหลักฐานที่ผู้ร้องทุกข์นำมาแสดงให้เห็นว่าตนเองได้รับความไม่เป็นธรรมจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ รวมทั้งคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้ร้องทุกข์
- (๒) เอกสารหลักฐานการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาเหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ (ระดับมหาวิทยาลัย)
- (๓) คำชี้แจงและเอกสารหลักฐานของผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ รวมทั้งคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์
- (๔) หากมีกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจง (ถ้ามี) หรือขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องร้องทุกข์มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

๓.๓.๔ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์พิจารณาเรื่องร้องทุกข์แล้ว โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีมติได้ ๔ กรณี ดังนี้

- (๑) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ถูกต้องตามกฎหมายและหรือเป็นธรรมแล้วให้มิตยคำร้องทุกข์
- (๒) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ไม่ถูกต้องและหรือไม่เป็นธรรม ให้มีมติให้แก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและหรือไม่เป็นธรรมนั้น หรือให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องและเป็นธรรม

(๓) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น ถูกต้องตามกฎหมายและหรือเป็นธรรมบางส่วน และไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมตามกฎหมายบางส่วน ให้มีมติให้แก้ไข หรือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๔) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมี ความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

๓.๓.๕ กรณีศึกษาที่น่าสนใจจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ที่น่าสนใจ ดังนี้

กรณีศึกษาที่ ๑ กรณีการต่อเวลาราชการของข้าราชการ^{๑๔}

ข้อร้องทุกข์ : ผู้ร้องทุกข์ (ซึ่งเป็นข้าราชการที่ครบเกษียณอายุงาน) ได้ยื่น หนังสือร้องทุกข์มายังคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ด้วยเหตุผลว่า ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการต่อเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในระดับสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ เพราะไม่มีการแจ้งเรื่องดังกล่าวมายังภาคีวิชาที่ผู้ร้องทุกข์สังกัด ทำให้คณาจารย์ในภาคีวิชาไม่ทราบเรื่อง และไม่ได้ เสนอรายชื่อผู้ร้องทุกข์ เพื่อจะทำการต่อเวลาราชการ ทั้งนี้ ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าสาขาที่ผู้ร้องทุกข์อยู่ เป็นสาขาวิชาที่ขาด แคลน ทำให้ผู้ร้องทุกข์ มีสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการพิจารณาต่ออายุราชการ

การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

หลักเกณฑ์ที่พิจารณา : การต่อเวลาราชการของข้าราชการที่จะเกษียณอายุราชการในวันสิ้น ปิงบประมาณของปีที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ เป็นไปตามประกาศ ก.พ.อ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การต่อเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ออกตามความในมาตรา ๑๙ และ มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ : มหาวิทยาลัยได้มีหนังสือเวียนแจ้งทุกส่วนงาน เพื่อแจ้งหลักเกณฑ์การ ดำเนินการเรื่องการต่อเวลาราชการ/การต่อเวลาการปฏิบัติงานของผู้ที่จะเกษียณอายุ ในวันที่ ๓๐ กันยายน และ กำหนดให้ส่วนงานนำเสนอผลการพิจารณาการต่อเวลาฯ มายังมหาวิทยาลัย

ในการดำเนินการของคณะ รับฟังได้ว่า คณะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนปฏิบัติที่กำหนดโดย มหาวิทยาลัย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด และนำเรื่องเข้าแจ้งเพื่อพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการ ประจำคณะ โดยประธานคณะกรรมการประจำคณะ ได้แจ้งข้อมูลเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา และเปิดโอกาสให้ หัวหน้าภาควิชาได้ชี้แจงและให้ความเห็นต่อการต่อเวลาฯ ซึ่งหัวหน้าภาควิชาก็ได้ยืนยันกับที่ประชุมว่า “ไม่มีความ ประสงค์ในการขอต่อเวลาราชการให้แก่บุคลากรในสังกัด” และประธานคณะกรรมการประจำคณะ ได้แจ้งว่า “ใน

^{๑๔} คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ที่ ๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ปีนี้ไม่มีภาควิชา/ศูนย์/หน่วยงาน ขอต่อเวลาราชการของข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยของผู้ที่จะเกษียณอายุ และมีมติร่วมกันว่า ไม่มีการเสนอขอต่ออายุราชการและอายุงานของบุคลากรในคณะ” และคณะจึงได้มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัย เพื่อนำเสนอผลการพิจารณาให้ทันภายในเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หลังจากนั้น ในการประชุมภาควิชา (ภายหลังจากการประชุมคณะกรรมการประจำคณะ) หัวหน้าภาควิชาได้เสนอเรื่องนี้ให้มีการประชุม โดยได้กำหนดให้เป็นวาระเพื่อพิจารณา (ซึ่งมิใช่เป็นวาระเพื่อทราบ) โดยหัวหน้าภาควิชาแจ้งที่ประชุมว่า “เรื่องการต่อเวลาราชการของข้าราชการที่จะเกษียณอายุราชการนั้น คณะไม่ได้แจ้งหนังสือจากประธานคณะกรรมการดำเนินการเรื่องการต่อเวลาราชการประจำปี ๒๕๕๖ ที่มีมาถึงหัวหน้าส่วนงาน ให้ภาควิชาทราบ และจากการประชุมคณะกรรมการส่วนงาน ประธานที่ประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงาน แจ้งที่ประชุมว่าไม่มีการเสนอต่ออายุของข้าราชการของคณะฯ ที่จะเกษียณอายุราชการในปี ๒๕๕๖”

ความเห็นของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่า การร้องเรียนที่เกิดขึ้นเนื่องจากคณะ ไม่ได้มีระเบียบปฏิบัติที่แน่นอนเรื่องระยะเวลาเสนอความเห็นเรื่องการต่อเวลาฯ และจะให้เวลาแก่ภาควิชาในการเสนอความเห็นต่อคณะเมื่อใด ดังนั้นในกรณีนี้จึงปรากฏว่า คณะได้มีการประชุมก่อนที่ภาควิชาจะประชุม จึงก่อให้เกิดความไม่เข้าใจของผู้ร้องทุกข์กับการพิจารณาการต่อเวลาฯ ของคณะและภาควิชา และนอกจากนั้น ในการที่มีการประชุมภาควิชาหลังการประชุมของคณะนั้น ทำให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ไม่แน่ใจว่าในขั้นตอนที่ภาควิชามาประชุมซึ่งเป็นภายหลังการประชุมคณะกรรมการประจำคณะ ประเด็นในการพิจารณาของภาควิชาเป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏว่าในรายงานการประชุมของภาควิชา เรื่องดังกล่าวอยู่ในวาระเพื่อพิจารณาซึ่งมิใช่วาระเพื่อทราบ

มติของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่า หลักเกณฑ์การต่อเวลาราชการของข้าราชการและต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยของผู้ที่จะเกษียณอายุงาน ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ของคณะ เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และดุลยพินิจการต่อเวลาปฏิบัติงาน หรือไม่ เป็นสิทธิของคณะ ทั้งนี้ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีข้อเสนอแนะว่าในการนี้ถ้าเห็นสมควร คณะควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับบทบาทในการรับฟังของภาควิชาก่อนที่คณะจะได้รับฟังความคิดเห็นที่แน่นอน สำหรับกรณีนี้เนื่องจากภาควิชาได้มีการประชุมภายหลังคณะและการมีมติเรื่องนี้ได้กำหนดไว้เป็นวาระเพื่อพิจารณา (มิใช่วาระเพื่อทราบ) ทั้งๆ ที่คณะได้มีผลของการวินิจฉัยไปแล้ว ดังนั้น เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้ร้องทุกข์ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในกรณีนี้ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จึงเห็นควรให้ภาควิชาทบทวนข้อเท็จจริงในการประชุมภาควิชาอีกครั้ง

กรณีศึกษาที่ ๒ กรณีการต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย^{๑๕}

ข้อร้องทุกข์ : ผู้ร้องทุกข์ (ซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยที่ครบเกษียณอายุงาน)

ได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์มายังคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อขอร้องทุกข์กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมในการดำเนินการต่อเวลาปฏิบัติงานอันเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นเหตุ ดังนี้ กระบวนการพิจารณาความจำเป็นของส่วนงานในการต่อเวลาปฏิบัติงานให้กับผู้ร้องทุกข์ แบบฟอร์มไม่ได้ระบุให้เสนอข้อมูลชั่วโมงเป็นชั่วโมงทำการ (ซึ่งจะมีจำนวนชั่วโมงทำการมากกว่าถึง ๔ เท่าเพราะเป็นการสอนในระดับปริญญาโทและเอก) จึงทำให้จำนวนชั่วโมงสอนมีความคลาดเคลื่อนไปเพราะเป็นการนำเสนอจำนวนชั่วโมงจริง กำหนดเกณฑ์พิจารณาการต่อเวลาปฏิบัติงานของคณะ ในส่วนที่เป็นผลงานทางวิชาการจะต้องเป็นระดับนานาชาติ ซึ่งผู้ร้องทุกข์เห็นว่าไม่มีการประชุมคณะกรรมการประจำคณะโดยมีวาระเพื่อลงมติในเกณฑ์เรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด และไม่เคยมีการประกาศใช้เกณฑ์ดังกล่าวให้ประชาคมของคณะได้รับทราบอย่างเป็นทางการ ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการออกเกณฑ์การพิจารณาการขอต่อเวลาปฏิบัติงาน ของคณะดังกล่าวโดยแจ้งให้ทราบถึงเกณฑ์ก่อนกำหนดเวลาเสนอผลงานเพียง ๒ สัปดาห์ เท่ากับเป็นการออกระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้มีผลบังคับใช้ย้อนหลัง เป็นเรื่องที่ไม่อาจกระทำได้และไม่เป็นธรรมต่อผู้ขอเวลาปฏิบัติงาน ทั้งๆที่เกณฑ์การพิจารณาในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ ระบุใช้ผลงานทางวิชาการทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

หลักเกณฑ์ที่พิจารณา : การต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยที่เกษียณอายุงานในวันสิ้นปีงบประมาณของปีที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ : หลังจากที่หัวหน้าภาควิชาได้มีหนังสือถึงผู้ร้องทุกข์ ปรากฏว่า ผู้ร้องทุกข์ได้ลาพักผ่อนและมีได้เข้ามาปฏิบัติงานที่ภาควิชา จนกระทั่ง เจ้าหน้าที่ธุรการของภาควิชาจึงแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเรื่องการต่อเวลาปฏิบัติงานและให้ผู้ร้องทุกข์ ส่งผลงานทางวิชาการทั้งหมดภายในเวลาที่กำหนด

ต่อมา ผู้ร้องทุกข์ ได้ทำบันทึกถึงหัวหน้าภาควิชาเพื่อแจ้งความประสงค์ขอต่อเวลาปฏิบัติงาน และหัวหน้าภาควิชาได้บันทึกทำหนังสือถึงคณบดีเพื่อให้คณบดีพิจารณา โดยที่ไม่มีการประชุมภาควิชาเพื่อพิจารณาตามแนวปฏิบัติที่ผ่านมา คณบดีจึงได้บันทึกลงในหนังสือเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาต่อเวลาราชการ และต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยที่จะเกษียณอายุในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ เพื่อพิจารณากลับกรองความต้องการ ความจำเป็นของภาควิชาและคณะ คุณสมบัติ อัตรากำลัง สาขาวิชาขาดแคลน เหตุผลความจำเป็นในเบื้องต้นในการต่อเวลาปฏิบัติงาน

จากการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการต่อเวลาฯ ตามองค์ประกอบ ๔ เรื่อง ปรากฏว่าผลการประเมินของผู้ร้องทุกข์ ผ่านเพียง ๒ องค์ประกอบ คือ (๑) วิเคราะห์ความจำเป็นเกี่ยวกับภาระงาน และ

^{๑๕} คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ที่ ๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

(๒) คุณสมบัติ และไม่ผ่านใน ๒ องค์ประกอบ คือ (๑) ผลการปฏิบัติงาน มีภาระงานไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ๑,๓๘๐ ชั่วโมง/ปี จากการตรวจสอบภาระงานสอนของผู้ร้องทุกข์ ตามชั่วโมงจริง โดยไม่ได้คูณชั่วโมงทำการ จึงทำให้ภาระงานสอนเมื่อรวมกันแล้วต่ำกว่าเกณฑ์ของ กพอ. และ (๒) ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัยที่นำเสนออยู่ระหว่างรอตีพิมพ์ ๒ เรื่อง และดำเนินการส่งบทความไปที่วารสาร ๒ เรื่อง โดยทั้ง ๔ เรื่อง ไม่มีเอกสารรับรองร้อยละของการมีส่วนร่วมในผลงาน) โดยผลงานทางวิชาการของผู้ร้องทุกข์ ไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงทั้งผลงานระดับชาติและนานาชาติ ประกอบกับรองคณบดี (ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการพิจารณาการต่อเวลาฯ) ได้ตรวจสอบข้อมูลผลงานทางวิชาการของผู้ร้องทุกข์ ในฐานข้อมูลของคณะ แล้ว พบว่า ไม่มีข้อมูลผลงานของผู้ร้องทุกข์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือนานาชาติ คณะกรรมการพิจารณาการต่อเวลาฯ จึงมีมติไม่ต่อเวลาปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ โดยคณะกรรมการพิจารณาการต่อเวลาฯ ได้นำเสนอคณะกรรมการประจำคณะ โดยผลการพิจารณาการต่อเวลาปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ ว่า ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้ต่อเวลาเนื่องจากมีผลงานวิชาการไม่ครบเกณฑ์

ความเห็นของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีความเห็น ๒ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ ๑ จากที่คณะได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องผลงานทางวิชาการเดิม (ปี ๒๕๕๓ และปี ๒๕๕๔) กำหนดผลงานทางวิชาการของพนักงานมหาวิทยาลัย ที่เป็งานวิจัยระบุเพียงระดับ “ชาติ” เท่านั้น แต่ในปี ๒๕๕๕ คณะกลับกำหนดเกณฑ์เป็นระดับ “นานาชาติ” โดยไม่มีการแจ้งให้ผู้ต่อเวลาปฏิบัติงานทราบก่อนล่วงหน้า และเกณฑ์ดังกล่าวขัดแย้งกับเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย ที่ไม่ได้กำหนดชัดเจนว่างานวิจัยจะต้องได้รับการเผยแพร่ในระดับนานาชาติ

เรื่องที่ ๒ แม้ว่าตามข้อ ๒ ของประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดเพียงว่า การต่อเวลาปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย ให้ส่วนงานพิจารณาความจำเป็นของส่วนงาน มิใช่สิทธิของพนักงานมหาวิทยาลัยที่จะขอต่อเวลาปฏิบัติงาน ประกอบกับข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ก็ไม่มีระเบียบระบุไว้ชัดเจนว่าการพิจารณาการต่อเวลาปฏิบัติงานจะต้องผ่านการประชุมภาควิชา แต่เป็นแนวปฏิบัติส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติกันมาเป็นปกติ และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาความจำเป็นการต่อเวลาปฏิบัติงานในระดับภาควิชาให้กับผู้ร้องทุกข์เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ปฏิบัติกันมาก่อน จึงเห็นควรให้ฝ่ายบริหารกลับไปทบทวนการกระบวนการพิจารณาการต่อเวลาปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ หากในการปฏิบัติการของส่วนงานยังไม่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ก็น่าจะพิจารณากำหนดระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติในคราวต่อไป

มติของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีมติเห็นควรให้คณบดีกลับไปทบทวนการดำเนินการต่อเวลาปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ ใหม่ ให้เป็นไปตามกระบวนการพิจารณาและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยและคณะที่ปฏิบัติกันมา

กรณีศึกษาที่ ๓ กรณีการประเมินผลการปฏิบัติงาน^{๑๖}

ข้อร้องทุกข์ : ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม

จากวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานในปี ๒๕๕๙ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ชี้วัดที่ได้ตกลงกัน ทำให้คะแนนที่ได้รับอยู่ในระดับต่ำมาก ซึ่งไม่ตรงกับการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง ส่งผลกระทบต่อการเลื่อนเงินเดือนในปีเดียวกัน เงินรางวัลประจำปีในปีถัดไป การทำผลงานเพื่อขอตำแหน่งในระดับที่สูงกว่า และการต่อสัญญาจ้างงาน

การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

หลักเกณฑ์ที่พิจารณา : ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๕ (เป็นข้อบังคับที่ใช้ในการพิจารณาการประเมินผลการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ซึ่งปัจจุบันข้อบังคับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๙) ได้กำหนดการประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้ประเมินจาก ๒ องค์ประกอบ ดังนี้ ๑) การประเมินผลงาน และ ๒) การประเมินสมรรถนะ

ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ : ก่อนการประเมินผลการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ หน่วยงานที่ผู้ร้องทุกข์สังกัดได้ให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเสนอรายชื่อคณะบุคคลเพื่อให้หัวหน้างานแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน และหลังจากได้รายชื่อคณะกรรมการประเมินฯ แล้ว หน่วยงานได้จัดทำคำสั่งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร

ทั้งนี้ ในการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ ได้แยกการประเมินเป็น ๒ ส่วน คือ (๑) **การประเมินผลงาน (Performance)** รับฟังได้ว่าผู้อำนวยการได้จัดส่งหนังสือให้บุคลากร จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน พร้อมกำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงานล่วงหน้า ซึ่งในส่วนการประเมินของผู้ร้องทุกข์ หัวหน้างานในฐานะผู้บังคับบัญชาและผู้ร้องทุกข์ได้ทำข้อตกลงการปฏิบัติงานและเกณฑ์การพิจารณาผลการประเมินตามข้อตกลงการปฏิบัติงาน (ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดในเรื่องคุณภาพและเวลา) แล้ว และในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ คณะกรรมการประเมินฯ ได้พิจารณาตามข้อตกลงการปฏิบัติงานที่ได้ตกลงไว้ โดยพิจารณาจากข้อมูลหรือสถิติที่เก็บได้ตามดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงาน และ(๒) **การประเมินสมรรถนะ** (เกี่ยวกับพฤติกรรมในการทำงาน) รับฟังได้ว่า การประเมินสมรรถนะในแต่ละหัวข้อ จะมีระดับที่กำหนดไว้ และในแต่ละระดับจะมีหัวข้อย่อยให้ประเมิน โดยการประเมินแต่ละหัวข้อจะถูกตั้งค่าว่าในแต่ละระดับจะต้องประเมินหัวข้อย่อยเกินครึ่งหนึ่ง จึงจะสามารถประเมินในระดับต่อไปได้ และหากประเมินในระดับใดต่ำกว่าครึ่ง ระบบจะล๊อคโดยอัตโนมัติ และไม่สามารถทำระดับต่อไปได้

^{๑๖} คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ที่ ๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

สรุปผลการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ส่วนได้ดังนี้ ส่วนที่ ๑ การประเมินผลงาน ได้คะแนน ๕๔.๖ (จากคะแนนเต็ม ๘๐ คะแนน) และส่วนที่ ๒ การประเมินสมรรถนะได้คะแนน ๙.๔๔ (จากคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน) รวมผลการประเมินทั้งหมดของผู้ร้องทุกข์ได้คะแนน ๖๔.๐๔ อยู่ในระดับพอใช้ และได้รับการเลื่อนเงินเดือนร้อยละ ๒.๕๐ และหลังจากที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์เสร็จแล้ว คณะกรรมการประเมินได้แจ้งผลการประเมินและการเลื่อนเงินเดือนให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ

ความเห็นของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่าการที่ผู้ร้องทุกข์ได้คะแนนประเมินต่ำตามที่คุณร้องทุกข์กล่าวอ้างในหนังสือร้องทุกข์นั้น เป็นไปตามรูปแบบที่หน่วยงานได้กำหนดการประเมินไว้ให้คณะกรรมการประเมินเป็นผู้ประเมินทั้งในส่วนการประเมินผลงานและการประเมินสมรรถนะออนไลน์ ซึ่งการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์เป็นไปตามข้อตกลงในการปฏิบัติงานและเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดที่ได้มีการตกลงกับผู้ร้องทุกข์ล่วงหน้าก่อนการประเมิน ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้ว ส่วนเรื่องการพิจารณาการให้คะแนนผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างนั้นเป็นการวินิจฉัยในข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง (เป็นการใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา) ซึ่งขอบเขตการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ จะวินิจฉัยในข้อกฎหมายเท่านั้น โดยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มิได้เห็นควรยกคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๔ กรณีการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์/ขั้นตอน

: กรณีการเบิกเงินโครงการไม่เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย^{๑๗}

ข้อร้องทุกข์ : จากที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าโครงการพัฒนาการปลูกพืชสมุนไพร และการสร้างเครือข่ายสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ และดำเนินการวิจัยตามโครงการฯ นั้น ผู้ร้องทุกข์อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาโดยตรง ทั้งในระดับกลางและระดับสูง เกี่ยวกับการบริหารทุนวิจัยตามโครงการพัฒนาการปลูกพืชสมุนไพร และการสร้างเครือข่ายสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ที่ส่งผลกระทบเดือดร้อนและเสียหายต่อผู้ร้องทุกข์ในฐานะหัวหน้าโครงการ

การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

หลักเกณฑ์ที่พิจารณา : คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่าเรื่องร้องทุกข์นี้เกี่ยวข้องกับ (๑) เรื่องการยืมเงินของผู้ร้องทุกข์ซึ่งเป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยืมเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ และ (๒) การดำเนินโครงการที่กระทรวงมหาดไทยระบุให้มหาวิทยาลัยจะต้องถือปฏิบัติบริหารเงินงบประมาณที่ได้รับมอบให้เป็นผู้เบิกเงินเสมือนเงินงบประมาณปกติ ซึ่งการเบิกจ่ายเงินงบประมาณจะต้องเป็นไป

^{๑๗} คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙

ตามวัตถุประสงค์และหมวดรายจ่ายในงบประมาณของโครงการวิจัย โดยในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุจะต้องดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ : จากที่กระทรวงมหาดไทย จังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้วิทยาเขตกาญจนบุรีดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จนถึงปี ๒๕๕๘ ปรากฏว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ หัวหน้าส่วนงานได้มอบหมายให้ผู้ร้องทุกข์ เป็นหัวหน้าโครงการ แต่ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ปี ๒๕๕๘ แตกต่างกับปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๗) คือ กระทรวงมหาดไทยให้มหาวิทยาลัยมหิดลเบิกจ่ายเงินงบประมาณแทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยให้มหาวิทยาลัยมหิดลถือปฏิบัติบริหารเงินงบประมาณที่ได้รับมอบให้เป็นผู้เบิกแทนเสมือนเงินงบประมาณปกติของตน โดยถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการของผู้ร้องทุกข์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สรุปได้ดังนี้

ช่วงแรก ช่วงที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าโครงการ (ตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ – วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘) : ผู้ร้องทุกข์เห็นว่า ในการดำเนินโครงการของผู้ร้องทุกข์ประสบปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทยที่มีความล่าช้า เนื่องจากมีกระบวนการหลายขั้นตอนที่ต้องดำเนินการ โดยในระหว่างกระบวนการดังกล่าว เงินงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย ยังไม่ได้ถูกส่งมายังมหาวิทยาลัย จนคณะทำงานต้องออกเงินค่าใช้จ่ายกันเองไปจำนวนมาก ผู้ร้องทุกข์ในฐานะหัวหน้าโครงการได้ทำหนังสือถึงหัวหน้าส่วนงานเพื่อขอยืมเงินมาดำเนินโครงการ จำนวน ๙๖๒,๕๐๐ บาท โดยผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ทำสัญญาขอยืมเงินจำนวนดังกล่าว

หลังจากที่ผู้ร้องทุกข์ได้เงินยืมมาดำเนินโครงการแล้ว ผู้ร้องทุกข์ได้รับการทวงหนี้ครั้งแรกจากกองคลัง เพื่อแจ้งสถานะลูกหนี้เงินยืมคงเหลือของผู้ร้องทุกข์ ซึ่งผู้ร้องทุกข์ไม่ทราบจะทำอย่างไร จึงต้องดำเนินการตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำดังกล่าว จนกระทั่งผู้ร้องทุกข์ได้ทราบเรื่องเงินจากกระทรวงมหาดไทยว่าได้ส่งเงินมายังมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว โดยส่งจ่ายเช็คมายังมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ร้องทุกข์จึงได้สอบถามไปยังฝ่ายงานวิจัยและบริการวิชาการว่าจะนำเงินส่วนนี้มาใช้หนี้เงินยืมให้หัวหน้าโครงการได้หรือไม่ แต่ฝ่ายงานวิจัยและบริการวิชาการแจ้งว่าไม่สามารถนำแทนกันได้ และให้ผู้ร้องทุกข์นำใบเสร็จมาส่งเงินยืมในนามของผู้ร้องทุกข์ต่อไป

หลังจากนั้น กองคลังได้มีหนังสือเร่งรัดการส่งใช้คืนเงินยืมของผู้ร้องทุกข์มาเป็นครั้งที่สอง และผู้ร้องทุกข์ได้ปรึกษาเจ้าหน้าที่ของกองคลัง และได้รับคำแนะนำให้ทำหนังสือขออนุมัติผ่อนผันการส่งคืนเงินยืมทดรอง่าย ซึ่งผู้ร้องทุกข์ได้ทำหนังสือขออนุมัติผ่อนผันโดยผ่านผู้บังคับบัญชาระดับต้นและได้เสนอถึงผู้บังคับบัญชาระดับสูงหลายครั้ง แต่ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ไม่ได้ลงนามให้ผ่าน

ช่วงที่สอง: ช่วงที่ส่วนงานได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ เป็นหัวหน้าโครงการแทนผู้ร้องทุกข์ (ตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ – วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙) การดำเนินงานโครงการของผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ นั้น เนื่องจากระยะเวลาการดำเนินงานของโครงการวิจัยตามแผนการดำเนินการระบุตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๘ – เดือนกันยายน ๒๕๕๘ มีปัญหาหลายเรื่องจึงไม่สามารถดำเนินงานให้สำเร็จตาม

กรอบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดได้ ผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ จึงได้ทำเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูง ลงนามถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอขยายระยะเวลาการดำเนินงานถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๙ โดยให้เหตุผลเรื่องการ เบิกจ่ายเงินโครงการ และระยะเวลาการปลูกพืชสมุนไพร รวมทั้งได้ขอเปลี่ยนแปลงเรื่องแผนงานและ แผนงบประมาณให้มีความถูกต้องกับการดำเนินงานที่มีการแต่งตั้งนักวิจัยมาร่วมดำเนินงานด้วย และประมาณ ปลายเดือนมีนาคม ๒๕๕๙ คณะทำงาน ได้ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้กระทรวงมหาดไทยแล้ว ซึ่ง กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติตามที่แจ้งมาแล้ว

ส่วนในเรื่องการเบิกจ่ายเงินของโครงการในช่วงที่ผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ เป็นหัวหน้า โครงการนั้น คณะทำงานได้ร่วมกันปรับงบประมาณให้เหลือ ๑,๑๐๐,๐๐๐ บาท ตามจำนวนที่ขอกันไปยัง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งในส่วนนี้ได้มีการส่งค่าใช้จ่ายเรียบร้อยแล้ว และยังคงเหลือในส่วนที่ผู้ร้องทุกข์ (ในฐานะหัวหน้าโครงการเดิม) ต้องรับผิดชอบจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ที่ไม่สามารถส่งค่าใช้จ่ายได้ ยังมีปัญหา เรื่องใบเสร็จไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามระเบียบพัสดุ

ความเห็นของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่าในประเด็นที่ ๑ เป็นประเด็นที่ผู้ร้องทุกข์เข้าใจว่าหาก เงินจากกระทรวงมหาดไทยมาจะทำให้สามารถส่งใช้เงินยืมของผู้ร้องทุกข์และสามารถบริหารเงินวิจัยได้นั้น คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่าเงินที่ผู้ร้องทุกข์ได้มาจากการทำสัญญาเงินยืม ถือเป็นเงินที่ระบุชื่อ “ผู้ร้องทุกข์” ส่วนเงินงบประมาณที่กระทรวงมหาดไทยส่งมาให้มหาวิทยาลัย ถือเป็นเงินที่ระบุชื่อ “มหาวิทยาลัยมหิดล” นั้น เงินทั้งสองดังกล่าวเป็นเงินที่ได้จากแหล่งเงินต่างกัน และการบริหารเงิน/การเบิก จ่ายเงินทั้งสองดังกล่าวก็เป็นไปตามข้อบังคับ/ประกาศของมหาวิทยาลัยคนละฉบับ ฉะนั้น ในประเด็นนี้ จึงไม่ สามารถนำเงินงบประมาณที่กระทรวงมหาดไทยส่งมาให้มหาวิทยาลัย ซึ่งระบุชื่อ “มหาวิทยาลัยมหิดล” มาหักกลบลบหนี้เงินยืมที่ระบุชื่อ “ผู้ร้องทุกข์” ได้

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่าประเด็นปัญหาเรื่องร้องทุกข์นี้ เกิดจาก ที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่มีการชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเรื่องการใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็น ลายลักษณ์อักษร เพียงแต่ติดตามสื่อสารโดยทางอีเมล โทรศัพท์และทางไลน์เท่านั้น จึงเป็นปัญหาเรื่องการสื่อสาร ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องทุกข์ และทำให้ผู้ร้องทุกข์เข้าใจว่าการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามที่ เคยปฏิบัติมาในปีก่อน (ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗) ที่สามารถบริหารเงินงบประมาณได้เอง และปัญหา ความไม่เข้าใจในการดำเนินงานโครงการของผู้ร้องทุกข์ จึงทำให้ผู้ร้องทุกข์เข้าใจว่าผู้บังคับบัญชาระดับต้นและ ระดับสูงเพิกเฉยไม่ยอมเซ็นให้มีการเบิกเงินค่าใช้จ่ายโครงการวิจัย ซึ่งทำให้ผู้ร้องทุกข์ตกเป็นลูกหนี้เงินยืม

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีความเห็นว่าจากข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ เนื่องจากเอกสาร การเบิกจ่ายของผู้ร้องทุกข์ไม่ถูกต้องครบถ้วน และไม่เป็นไปตามประกาศ/ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (เรื่องการยืมเงิน ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยืมเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเรื่องการดำเนินโครงการ เป็นไประเบียบโครงการ โดยในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุจะต้องดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล

ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๑) จึงทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถลงนามเรื่องดังกล่าวได้ จึงมิใช่เรื่องที่ผู้บังคับบัญชาระดับต้นและระดับสูงเพิกเฉยต่อการบริหารทุนวิจัยของโครงการที่ผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้างแต่อย่างใด

.....

กรณีศึกษาที่ ๕ กรณีการแก้ไขคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดลอันเนื่องจากความคลาดเคลื่อนเรื่องระยะเวลาการจ้างงาน^{๑๘}

ข้อร้องทุกข์ : ตามที่ส่วนงานได้มีหนังสือแจ้งไปยังมหาวิทยาลัยว่า จากการตรวจสอบสัญญาการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของผู้ที่จะเกษียณอายุงาน ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ พบว่ามีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับระยะเวลาการจ้างงานของผู้ร้องทุกข์ คณะจึงได้เสนอมายังมหาวิทยาลัยเพื่อแก้ไขระยะเวลาการจ้างของผู้ร้องทุกข์ และรองอธิการบดี (ในฐานะปฏิบัติงานแทนอธิการบดี) ได้ลงนามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แก้ไขคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในส่วนระยะเวลาการจ้างของผู้ร้องทุกข์ จากเดิม “นับแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖” เป็น “นับแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕” ซึ่งผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตามสัญญาการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยมหิดลของผู้ร้องทุกข์ ข้อ ๑ กำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งผู้ร้องทุกข์ยอมรับไม่ได้หากการแก้ไขคำสั่งหลังจากเวลาผ่านไปเกิน ๔ ปีแล้ว เป็นการออกคำสั่งหลังจากที่มีการร้องทุกข์กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมในการดำเนินการต่อเวลาปฏิบัติของผู้ร้องทุกข์ ที่ได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ และอยู่ระหว่างการพิจารณา โดยผู้ร้องทุกข์เห็นว่าเป็นการออกคำสั่งแก้ไขคำสั่งเดิมในกรณีที่ความเสียหายได้เกิดขึ้นกับผู้ร้องทุกข์

การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

หลักเกณฑ์ที่พิจารณา : ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับบรรจุผู้ที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ภายในปีแรก นับแต่วันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้บังคับ (ลงนามประกาศใช้เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) ในประกาศดังกล่าวได้กำหนดระยะเวลาการจ้างในสัญญา ดังนี้ (๑) ผู้ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยไม่ถึง ๑๐ ปี ให้กำหนดระยะเวลาจ้างได้ไม่น้อยกว่า ๓ ปี (๒) ผู้ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไปให้กำหนดระยะเวลาจ้างได้ไม่น้อยกว่า ๕ ปี (๓) ส่วนงานอาจพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาประกอบการกำหนดระยะเวลาการจ้าง ทั้งนี้ ระยะเวลาการจ้างต้องไม่เกินวันครบเกษียณอายุงาน ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๕๗ (๒) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัย มหิดล ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ (ลงนามประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑) กำหนดว่า “พนักงานมหาวิทยาลัยพ้นสภาพจากการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย เมื่อครบเกษียณอายุงาน”

^{๑๘} คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ที่ ๑๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

หลังจากที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับบรรจุผู้ที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ภายในปีแรก นับแต่วันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ แล้วนั้นมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือเวียนที่ ศธ ๐๕๑๗/ว.๙๗๕๗ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งให้ส่วนงานเพื่อทราบการดำเนินการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมา คณะได้แจ้งบุคลากรในคณะเพื่อทราบเรื่องการแสดงความขอเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดย คณะได้ออกประกาศ เรื่อง การกำหนดระยะเวลาสำหรับการบรรจุพนักงานมหาวิทยาลัยผู้แสดงความขอเปลี่ยนสถานภาพจากข้าราชการ ลูกจ้างเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ภายในปีแรก ๒๕๕๑ และมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการรับบรรจุผู้เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการเรื่องการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ต่อไป

ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ : ผู้ร้องทุกข์ได้แสดงความขอเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ต่อ “คณะกรรมการพิจารณาการรับบรรจุผู้เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย” โดยคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาลั่นกรองและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ร้องทุกข์ พบว่า ผู้ร้องทุกข์ เกิดวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ อายุ ๕๖ ปี ๑๐ เดือน ซึ่งเดิมผู้ร้องทุกข์เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๒๐ รวมอายุราชการ ๓๑ ปี ๒ เดือน โดยผู้ร้องทุกข์จะเกษียณอายุราชการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เหลืออายุงาน ๔ ปี

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ร้องทุกข์ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นเวลามากกว่า ๒๐ ปี จึงเป็นไปตามประกาศของคณะที่กำหนดระยะเวลาการจ้างไปจนถึงวันครบวันเกษียณอายุงาน (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) รวมระยะเวลาจ้าง ๔ ปี และคณะกรรมการประจำคณะ ได้มีมติเห็นชอบให้ผู้ร้องทุกข์กับข้าราชการและลูกจ้าง รวมทั้งหมด ๓๐ ราย เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย และมีระยะเวลาการจ้างตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ

ต่อมามหาวิทยาลัยมหิดลได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการและลูกจ้างของคณะที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน ๒๕ ราย รวมผู้ร้องทุกข์ด้วยในคำสั่งดังกล่าว ระบุระยะเวลาจ้างนับแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

จนกระทั่ง ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องเรียนถึงอธิการบดีเรื่องการต่อเวลาปฏิบัติงาน และอธิการบดีได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะทราบและทำคำชี้แจง ซึ่งหลังจากคณะได้รับเรื่องและดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่าสัญญาจ้างการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของบุคลากรที่จะเกษียณอายุประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ และในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า มีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาการจ้างเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของผู้ร้องทุกข์ ซึ่งข้อมูลระบุว่าผู้ร้องทุกข์เกิดวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งจะต้องเกษียณอายุงาน ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ โดย การจ้าง จะต้องสิ้นสุด ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ แต่ในสัญญาจ้างการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ระบุสิ้นสุดสัญญา วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ดังนั้น ระยะเวลาการจ้างจึงคลาดเคลื่อนเกินไป ๑ ปี และไม่เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับบรรจุผู้ที่เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ภายในปีแรก นับแต่วันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ และประกาศคณะ เรื่อง การกำหนดระยะเวลาสำหรับการบรรจุพนักงานมหาวิทยาลัยผู้แสดงความขอเปลี่ยนสถานภาพ

จากข้าราชการ ลูกจ้างเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ภายในปีแรก ๒๕๕๑ ในการกำหนดระยะเวลาการจ้างต่อ ต้องไม่เกินวันครบเกษียณอายุงาน

ความเห็นของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่าเมื่อมีความผิดพลาดในการออกคำสั่งทำให้คำสั่ง ขัดต่อกฎหมาย ทางราชการหรือมหาวิทยาลัยย่อมมีอำนาจออกคำสั่งแก้ไขคำสั่งและสัญญาให้ถูกต้องตาม กฎหมายได้ ทั้งนี้ ตามนัยของหลักกฎหมายและมาตรา ๔๓ ของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙^{๑๙}

ปัญหามีว่า เมื่อทางราชการหรือมหาวิทยาลัยออกคำสั่งที่ขัดต่อกฎหมาย มหาวิทยาลัย และ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ที่ออกคำสั่ง จะต้องรับผิดชอบแก่ผู้ที่ได้รับคำสั่งเพียงใด คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่า ในกรณีนี้เป็นการออกคำสั่งในเรื่องการครบเกษียณอายุของข้าราชการหรือพนักงานของมหาวิทยาลัย ตามกฎหมาย และผู้ร้องทุกข์ซึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานภายใต้กฎหมาย ย่อมอยู่ในฐานะที่จะต้องรู้หรือควรรู้ ว่า ตนเองจะต้องครบเกษียณอายุตามกฎหมายเมื่อใด ดังนั้น ผู้ร้องทุกข์จึงไม่สามารถอ้างความผิดพลาดในการทำ สัญญาที่ขัดต่อกฎหมายในเรื่องเกษียณอายุ มาเป็นประโยชน์แก่ตนได้ ซึ่งในคำชี้แจงผู้ร้องทุกข์ที่ได้ให้การต่อ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ก็ปรากฏว่า ผู้ร้องทุกข์เองก็ทราบอยู่แล้วว่าตามกฎหมาย ตนเองจะต้อง เกษียณอายุ ในสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีมติว่า คำสั่ง มหาวิทยาลัยมหิดลที่ให้แก้ไขคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของผู้ร้องทุกข์ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเห็นควรให้ยกคำร้องทุกข์

.....

^{๑๙} มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า “คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองตามวรรคหนึ่งให้แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบตามความแก่กรณี ในการนี้เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดส่งคำสั่งทางปกครอง เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมได้”

๓.๔ การพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย

การพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย : เมื่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้พิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์แล้วเสร็จ ให้เสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยต่อสภามหาวิทยาลัย เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้รับความเห็นและข้อวินิจฉัยจากคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์แล้ว ให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณาและมีมติสั่งการดังนี้

(๑) สภามหาวิทยาลัยมีมติเห็นชอบตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

(๒) สภามหาวิทยาลัยมีมติแตกต่างจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

กรณีที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาแล้ว มีความเห็นแตกต่างจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ สภามหาวิทยาลัยสามารถมีมติเป็นอย่างอื่นจากที่คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์วินิจฉัย

การแจ้งมติสภามหาวิทยาลัย : เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้วินิจฉัยอุทธรณ์และมีมติประการใด ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์เพื่อทราบและแจ้งผู้บังคับบัญชา (ทั้งผู้บังคับบัญชาระดับส่วนงานและผู้บังคับบัญชาระดับมหาวิทยาลัย) เพื่อทราบหรือดำเนินการตามคำวินิจฉัยของสภามหาวิทยาลัยโดยเร็ว (ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๓๕ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒)

ทั้งนี้ หากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจในคำวินิจฉัยร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิดังนี้

(๑) กรณีที่ผู้ร้องทุกข์เป็นข้าราชการ : หากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจผลการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย หรือสภามหาวิทยาลัยมิได้พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิเสนอเรื่องร้องทุกข์ ต่อ คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ก.อ.ร.) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภามหาวิทยาลัย โดย ก.อ.ร. มีระยะเวลาในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ๙๐ วันนับแต่ได้รับเรื่อง

ทั้งนี้ หากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจผลการพิจารณาวินิจฉัยของ ก.อ.ร. หรือในกรณีที่ ก.อ.ร. มิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(๒) กรณีที่ผู้ร้องทุกข์เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย หรือ ลูกจ้างมหาวิทยาลัย : หากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจในคำวินิจฉัยร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ^{๒๐}

=====

^{๒๐} เป็นไปตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

บทที่ ๔

เทคนิคในการปฏิบัติงาน

๔.๑ แผนการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง การร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น เรื่องร้องทุกข์ ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล มีแผนการปฏิบัติงานในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์รวม ๑๒๐ วัน (โดยแบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงที่ ๑ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ ๓๐ วัน และช่วงที่ ๒ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ รวม ๙๐ วัน) ดังนี้

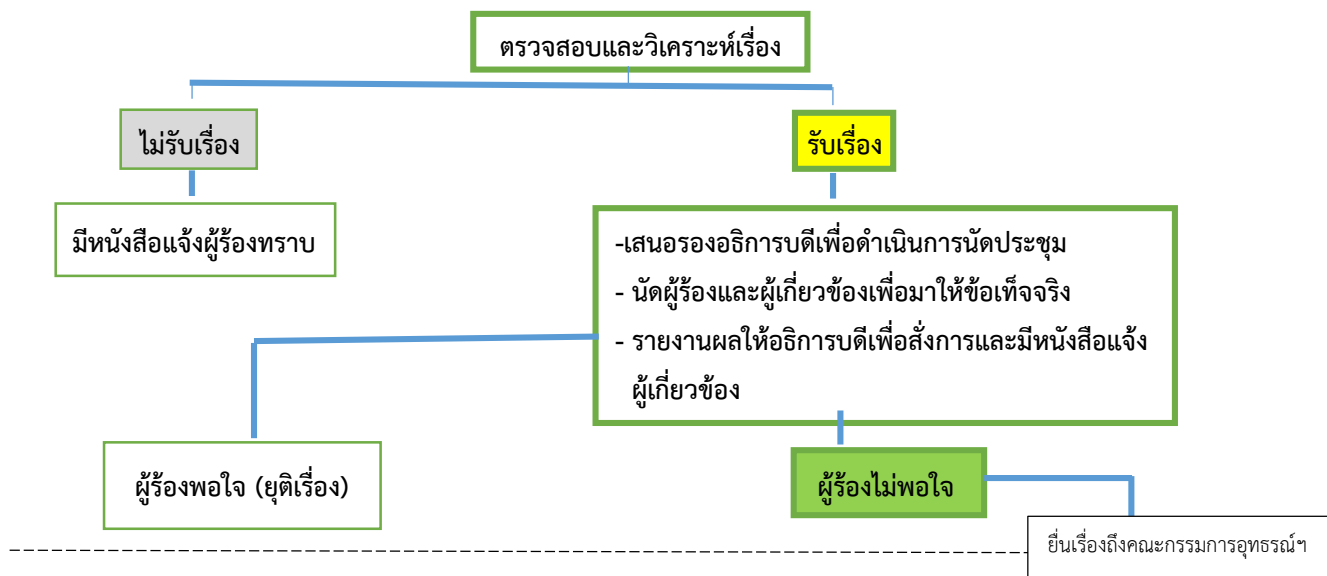
[illegible]

กิจกรรม	เดือนที่ ๑				เดือนที่ ๒				เดือนที่ ๓				เดือนที่ ๔			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
- ครั้งที่ ๒ นัดผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาชี้แจง ได้แก่ ผู้อุทธรณ์ ผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษ รวม ผู้เกี่ยวข้อง - ครั้งที่ ๓ พิจารณาร่างคำวินิจฉัย - ครั้งที่ ๔ พิจารณาร่างคำวินิจฉัย																
๔. การเสนอเรื่องเข้าสภามหาวิทยาลัย ฝ่ายเลขานุการเสนอวาระเรื่องอุทธรณ์เข้าที่ประชุม สภามหาวิทยาลัย พร้อมทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง																
๕.แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ หลังจากฝ่ายเลขานุการได้รับแจ้งมติสภา มหาวิทยาลัยจากสำนักงานสภามหาวิทยาลัย ฝ่ายเลขานุการจะจัดทำหนังสือแจ้งผลการ พิจารณาแก่ผู้อุทธรณ์ และผู้บังคับบัญชาที่ส่ง ลงโทษเพื่อทราบโดยเร็ว																

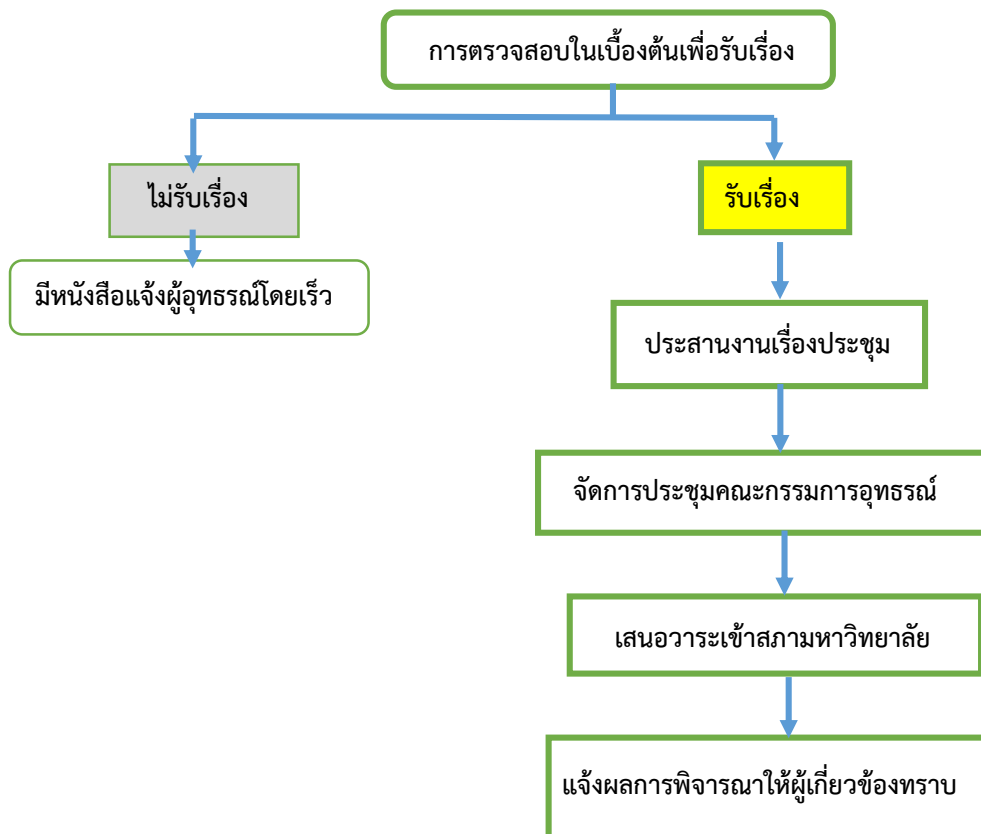

๔.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ ๒ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานเรื่องร้องทุกข์ตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น
ผู้เขียนจึงได้อธิบายรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์

๑.๑ การตรวจและวิเคราะห์เรื่อง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีหน้าที่ตรวจสอบในเบื้องต้นว่าเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่ผู้ร้องเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือ มีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือไม่ อย่างไร หากตรวจสอบแล้วเข้าใจแล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะสรุปเรื่องเสนออธิการบดีเพื่อมอบหมายรองอธิการบดีเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป และหากตรวจสอบแล้วไม่เข้าใจ เช่น เรื่องร้องเรียนการบริการของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะมีหนังสือแจ้งขั้นตอนให้ผู้ร้องเรียนเพื่อทราบ พร้อมแนะนำขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง

๑.๒ การดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์

หลังจากที่อธิการบดีได้มอบหมายให้รองอธิการบดีดำเนินการแล้ว นิติกรที่ได้รับมอบหมายจะทำเอกสารการประชุม ดำเนินการนัดประชุม พร้อมนัดผู้ร้องทุกข์และผู้เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา และเมื่อพิจารณาเรื่องร้องทุกข์แล้วเสร็จ ให้นิติกรที่ได้รับมอบหมายสรุปเสนอรายงานเสนอรองอธิการบดีเพื่อพิจารณา และหากรองอธิการบดีเห็นชอบตามที่เสนอ ให้รองอธิการบดีเสนออธิการบดีเพื่อพิจารณาและลงนามหนังสือแจ้งผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

๒.๑ การตรวจสอบในเบื้องต้นเพื่อรับเรื่อง

การรับหนังสือร้องทุกข์ : ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีหน้าที่รับหนังสือร้องทุกข์ (หนังสือเปิดผนึก/ใส่ซองปิดผนึก) โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์สามารถเปิดเอกสารตรวจสอบในเบื้องต้นได้ และให้ลงรับเรื่อง โดยบันทึกวันเวลาที่รับเรื่องไว้เป็นหลักฐาน

ทั้งนี้ ผู้ร้องทุกข์จะต้องทำเป็นหนังสือถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งชุด โดยผู้ร้องทุกข์สามารถมายื่นด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ โดยผู้ร้องทุกข์จะใช้วิธีร้องทุกข์ด้วยวาจาหรือส่งหนังสือเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

การตรวจสอบในเบื้องต้นเพื่อพิจารณารับเรื่อง/ไม่รับเรื่อง : ฝ่ายเลขานุการจะตรวจสอบหนังสือร้องทุกข์ในเบื้องต้นว่าเข้าใจเนื้อหาที่จะร้องทุกข์ตามข้อ ๓๑ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่ โดยมีเงื่อนไขการรับเรื่องดังนี้

(๑) ผู้ร้องทุกข์ที่ยื่นเรื่องร้องทุกข์ จะต้องเป็นผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือ มีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ห้ามมิให้ผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นทำเรื่องอุทธรณ์แทน แต่ทั้งนี้ ไม่ห้ามหากเป็นกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ให้ผู้อื่นมาส่งหนังสือร้องทุกข์ให้

(๒) หนังสือร้องทุกข์จะต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น และมีสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างไร พร้อมลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์

(๓) ผู้ร้องทุกข์จะต้องยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ถึงผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุ ภายในระยะเวลา ๓๐ วันนับแต่ได้ทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ก่อน

ทั้งนี้ หากผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุได้แก้ไขปัญหาและแจ้งผลให้ผู้ร้องทุกข์ทราบแล้ว และผู้ร้องทุกข์ยังไม่พอใจผลการแก้ไขปัญหาก็ให้มายื่นผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุ

จากการตรวจสอบหนังสือร้องทุกข์แล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะดำเนินการ ดังนี้

กรณีไม่เข้าเงื่อนไข: ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะมีหนังสือแจ้งร้องทุกข์โดยเร็ว พร้อมรายงานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เพื่อทราบ หากเป็นกรณีเรื่องร้องทุกข์ที่มีประเด็นว่าจะรับหรือไม่ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะเสนอคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อพิจารณาว่าจะรับร้องทุกข์หรือไม่

กรณีเข้าเงื่อนไข : ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะดำเนินการประสานงานเพื่อนัดประชุมคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พร้อมทำหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุเพื่อทราบ และให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำชี้แจงมายังคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์โดยเร็ว

๒.๒ การประสานงานเรื่องประชุม

หลังจากที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้ตรวจสอบเบื้องต้นและเห็นควรให้รับเรื่องแล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะประสานงานกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เพื่อกำหนดวันนัดประชุมเรื่องอุทธรณ์โดยเร็ว โดยฝ่ายเลขานุการจะนัดประชุมล่วงหน้า ๔ ครั้ง เพื่อสะดวกในการลงนัดของกรรมการแต่ละท่าน และหลังจากที่กำหนดวันประชุมแล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะจัดทำหนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการ จัดเตรียมเอกสารการประชุม วาระการประชุม และรายงานการประชุมพร้อมรวบรวมข้อมูล เอกสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องร้องทุกข์เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ในการจัดส่งเอกสารประกอบการประชุมให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ หากเป็นกรณีไม่เร่งด่วนใช้วิธีส่งทางเมลมหาวิทยาลัย (กรณีกรรมการเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัย) และใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ (กรณีกรรมการเป็นบุคคลภายนอก) แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน จะใช้วิธีส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือแอปพลิเคชันไลน์ (Line)

๒.๓ การประชุมเรื่องอุทธรณ์

จากที่ได้กำหนดวันนัดประชุม ๔ ครั้งแล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ จะกำหนดวาระการประชุมแต่ละครั้งภายใต้กรอบระยะเวลาการพิจารณา ๖๐ วันตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัย ดังนี้

- **การประชุมครั้งที่ ๑** ประชุมเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงของเรื่องร้องทุกข์ และกำหนดกรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะต้องดำเนินการ และระยะเวลาที่จะต้องเสนอคำวินิจฉัยเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา หากการประชุมในครั้งนั้น มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หลายเรื่อง อาจจะเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาชี้แจงก่อนก็ได้

- **การประชุมครั้งที่ ๒** นัดผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาชี้แจง ได้แก่ ผู้ร้องทุกข์ ผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุการร้องทุกข์ รวมผู้เกี่ยวข้อง

- **การประชุมครั้งที่ ๓** ประชุมเพื่อพิจารณาร่างคำวินิจฉัย โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะกำหนดประเด็นพิจารณา พร้อมร่างคำวินิจฉัยมาเสนอคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เพื่อพิจารณา

- **การประชุมครั้งที่ ๔** ประชุมเพื่อปรับแก้ไขร่างพิจารณาร่างคำวินิจฉัย กรณีที่คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้ไขร่างคำวินิจฉัยให้สมบูรณ์

ทั้งนี้ ในการประชุมแต่ละครั้ง สามารถปรับเปลี่ยนวาระการประชุมได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับเรื่องที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

๒.๔ การเสนอเรื่องเข้าสู่สภามหาวิทยาลัย

การเสนอเรื่องร้องทุกข์เข้าสู่สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณานั้น จะต้องอยู่ภายในกรอบระยะเวลา ๙๐ วันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ จะมีหน้าที่เป็นผู้ประสานและนำเสนอเรื่องแจ้งเลขานุการสภามหาวิทยาลัยเพื่อบรรจุวาระเรื่องอุทธรณ์ พร้อมทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ การแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

หลังจากฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้รับแจ้งมติสภามหาวิทยาลัยจากเลขานุการสภามหาวิทยาลัยแล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ จะจัดทำหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ และผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์เพื่อทราบโดยเร็ว

ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา มีปัญหาการดำเนินการบางครั้ง หากสำนักงานมหาวิทยาลัยแจ้งมติสภามหาวิทยาลัยมาให้ช้า ก็จะส่งผลให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องล่าช้าตามไปด้วย

๔.๓ วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

เนื่องจากการดำเนินการเรื่องร้องทุกข์ มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไข้ปัญหาเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีระยะเวลาการพิจารณาแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงที่มีการแก้ไข้ปัญหาเบื้องต้นเรื่องทุกข์ ๓๐ วัน และช่วงการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์จนถึงเสนอเรื่องเข้าสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา ๙๐ วัน รวมระยะเวลาทั้งหมด ๑๒๐ วัน ฉะนั้น การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานจึงเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๔.๔ จรรยาบรรณ/คุณธรรม ในการปฏิบัติงาน

เพื่อให้การปฏิบัติงานเรื่องร้องทุกข์และการแก้ไข้ปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ฉะนั้น ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบสำนวน คือ นิติกร จึงจำเป็นต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องตามกฎหมาย ข้อบังคับ และประกาศของมหาวิทยาลัย รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

(๑) หลักโปร่งใส : การปฏิบัติงานจะต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา

(๒) หลักนิติธรรม เนื่องจากการปฏิบัติงานเรื่องอุทธรณ์มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ฉะนั้น ในการปฏิบัติงานจึงต้องใช้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ

(๓) คุณธรรม/จริยธรรม : การปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม รวมทั้งยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพด้วย

นอกจากนี้ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยังต้องคำนึงหลักประกันความเป็นธรรมเพื่อคุ้มครองผู้ร้องทุกข์มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการร้องทุกข์ โดยทางปฏิบัติ จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบและให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานของผู้ร้องทุกข์ที่จะต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ถูกกลั่นแกล้ง อันเนื่องมาจากเหตุแห่งการร้องทุกข์ และเนื่องจากเรื่องนี้ยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความชัดเจน โดยยังเป็นประเด็นปัญหาที่มหาวิทยาลัยควรมีการดำเนินการเรื่องดังกล่าวต่อไป

=====

บทที่ ๕

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน

คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง การร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล นี้ ผู้เขียนได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และ แนวทางแก้ไข โดยแบ่งเป็น ๒ เรื่องดังนี้ ๑. ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์ของมหาวิทยาลัย และ ๒. ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

๕.๑ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน

๕.๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
๑. ปัญหาระยะเวลาการดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นของมหาวิทยาลัย	สาเหตุของปัญหา - เนื่องจากข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มิได้ระบุระยะเวลาการดำเนินการไว้ชัดเจน จึงทำให้การพิจารณาล่าช้า แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน (๑) กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการให้ผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหภายใน ๓๐ วันนับแต่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ (๒) เห็นควรเสนอให้มหาวิทยาลัยเพื่อปรับแก้ไขข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัย ให้มีความชัดเจนในเรื่องระยะเวลาการแก้ไขปัญหเบื้องต้นเรื่องร้องทุกข์
๒. ปัญหากรณีที่มีมหาวิทยาลัยส่งเรื่องร้องทุกข์ให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์พิจารณาเอง	สาเหตุของปัญหา - เนื่องจากข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๐ ระบุให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่ารายงานผลการดำเนินการไปยังประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ และปัญหาที่เกิดขึ้น มหาวิทยาลัยได้แจ้งผลการดำเนินการแก้ไขปัญหเบื้องต้น พร้อมส่งรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวขัดแย้งกับหลักการที่ผู้ร้องทุกข์จะต้องยื่นเรื่องร้องทุกข์เอง

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	<u>แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน</u> ๑. เรื่องนี้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้นำปัญหาดังกล่าวเสนอที่ประชุมคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์เพื่อพิจารณา โดยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๑๙/อธ ๓๕ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ ถึงอธิการบดีเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจถึงแนวปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ว่า ตามหลักในการร้องทุกข์นั้นให้ผู้ร้องทุกข์ ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น โดยหนังสือร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์จะต้องลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ ที่จะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริง และตามข้อ ๒๕ ของข้อบังคับฯ ดังกล่าว ได้กำหนดขั้นตอนการร้องทุกข์ไว้ กล่าวคือให้ผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่องร้องทุกข์ถึงผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ก่อน และตามวรรคสองของข้อ ๒๕ ดังกล่าว ได้กำหนดว่า หากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจผลการแก้ไขปัญหาของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุฯ ก็ให้ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ยื่นเรื่องถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยผ่านผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ทั้งนี้ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้ชี้แจงว่า ข้อ ๒๕ วรรคสองของข้อบังคับฯ <u>มีความมุ่งหมายให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าฯ มีโอกาสที่จะพิจารณาแก้ไขปัญหาอีกชั้นหนึ่งก่อน</u> และหากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจผลการแก้ไขของผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าฯ <u>ก็ให้ผู้ร้องทุกข์นั้นเองเป็นผู้ยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ด้วยตนเอง</u> ๒. เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เห็นควรเสนอมหาวิทยาลัยเพื่อให้ปรับแก้ไขข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕

๕.๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
๑. ปัญหากรณีที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่องร้องทุกข์ถึงคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยมีผ่านการแก้ไขของมหาวิทยาลัย	สาเหตุของปัญหา - ผู้ร้องทุกข์ยื่นหนังสือร้องทุกข์โดยตรงถึงคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยที่มิได้ดำเนินการยื่นเรื่องผ่านผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและร้องทุกข์จะต้องแนะนำให้ผู้ร้องทุกข์ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการยื่นเรื่องร้องทุกข์
๒. ปัญหากรณีที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่องร้องทุกข์ถึงคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ในขณะที่ผู้บังคับบัญชากำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าว	สาเหตุของปัญหา - ผู้ร้องทุกข์ยื่นหนังสือร้องทุกข์ภายหลังจากที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้สั่งการให้ส่วนงานที่เป็นต้นสังกัดของผู้ร้องทุกข์ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ขณะที่ส่วนงานกำลังดำเนินการแก้ไขปัญหา ผู้ร้องทุกข์กลับมายื่นเรื่องร้องทุกข์ถึงคณะกรรมการอุทธรณ์ฯ แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน เรื่องนี้ คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้มีมติว่า หากเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของฝ่ายบริหาร คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ จะยังไม่อาจนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้ และเห็นควรให้ชะลอการพิจารณาเรื่องนี้จนกว่าฝ่ายบริหารจะได้ดำเนินการแล้วเสร็จ
๓. ปัญหาการเริ่มนับระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	สาเหตุของปัญหา - ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๑ ระบุให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นแล้ว โดยปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้แก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์แล้ว และได้มีหนังสือแจ้งผู้ร้องทุกข์เพื่อทราบ แต่มิได้ระบุสิทธิให้ผู้ร้องทุกข์มายื่นหนังสือถึงคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ จึงเป็นปัญหาว่า

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	การนับระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะเริ่มนับจากเมื่อใด แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา การนับระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะเริ่มนับจากวันที่ผู้ร้องทุกข์ได้มาใช้สิทธิร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการแก้ไขปัญหาจากผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าฯ ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยได้มีหนังสือแจ้งผู้ร้องทุกข์ และผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบผลดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ซึ่งผู้ร้องทุกข์จะต้องมาใช้สิทธิร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วันนับวันที่ได้รับแจ้ง (ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒) ถ้าผู้ร้องทุกข์มายื่นร้องทุกข์ถึงประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒ การนับระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์จะนับตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีระยะเวลาการพิจารณา ๖๐ วัน (ครบวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒)
๔. ปัญหาการเสนอเรื่องเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยตามกำหนดการประชุมสภามหาวิทยาลัย มีผลต่อระยะเวลาการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย	สาเหตุของปัญหา – การเสนอเรื่องร้องทุกข์เข้าสู่สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาภายในกรอบระยะเวลา ๓๐ วัน นับจากที่คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้พิจารณาในกรอบ ๖๐ วัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากกรอบระยะเวลาการเสนอเรื่องเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยแต่ละเรื่องจะไม่เหมือนกันทุกเรื่อง โดยขึ้นอยู่กับวันที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น หากผู้ร้องทุกข์ยื่นเรื่องร้องทุกข์วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๒ การเสนอเรื่องเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยภายในกรอบระยะเวลา ๙๐ วัน นับจากวันที่คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้รับเรื่อง (ครบระยะเวลาการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒) และจากการตรวจสอบตามกำหนดการประชุมสภามหาวิทยาลัยเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ คือ วันพุธที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๒ หากเสนอเรื่องเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยในวันดังกล่าวจะเกินกรอบระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงต้องเสนอเรื่องเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ (วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒) และปัญหาดังนี้ส่งผลทำให้การ

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	พิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์และสภามหาวิทยาลัยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเดิม แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน หากเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่มีพยานหลักฐานที่จะต้องพิจารณาจำนวนมาก และต้องใช้ระยะเวลาการพิจารณา ฝ่ายเลขานุการจะเสนอเรื่องเข้าสภามหาวิทยาลัยเพื่อขอขยายระยะเวลาการนำเสนอเข้าสภามหาวิทยาลัย

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้เขียนได้นำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาลับต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และแนวทางคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ที่น่าสนใจ เพื่อเรียบเรียงเป็นคู่มือสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งในคู่มือเล่มนี้ ผู้เขียนได้อธิบายหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการ และขั้นตอนการร้องทุกข์ อันที่จะเป็นประโยชน์ที่ให้อ่านได้ทราบและสามารถเข้าใจกระบวนการเรื่องร้องทุกข์มากยิ่งขึ้น และลดความผิดพลาดในการยื่นร้องทุกข์ รวมถึงลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฯ และประกาศฯ ยังมีความไม่ชัดเจน และยังเป็นปัญหาอุปสรรคที่จะต้องนำไปสู่การแก้ไขปัญหาก็การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้เขียนเห็นว่าในข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการร้องทุกข์ ยังมีประเด็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

(๑) **เรื่องการให้ความคุ้มครองพยาน/คุ้มครองผู้ร้องทุกข์** ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์มายังมหาวิทยาลัย / คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ คือ ผู้บังคับบัญชาจะรู้สึกไม่พอใจผู้ร้องทุกข์ในฐานะผู้ใต้ผู้บังคับบัญชาและจะพยายามบีบบังคับ/กดดันผู้ร้องทุกข์ในรูปแบบต่าง เช่น การประเมินผลการปฏิบัติงาน การมอบหมายภาระงาน เป็นต้น จึงทำให้กระบวนการเรื่องร้องทุกข์ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่กลับทำให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ร้องทุกข์มีความขัดแย้งกันมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการไม่ว่าจะในขั้นตอนการแก้ไขปัญหาลับต้นของมหาวิทยาลัยก็ดี หรือในการดำเนินการของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ก็ดี ได้พยายามดำเนินการโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ร้องทุกข์ให้มีความเข้าใจกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น และคำนึงเพื่อมิให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับภัยหรือความไม่เป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา อันเนื่องมาจากการร้องทุกข์ โดยประเด็นนี้ ผู้เขียนได้พยายามนำเสนอมหาวิทยาลัยหรือคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อรับทราบปัญหาและนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข

หลักเกณฑ์ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยให้การบริหารงานมีความธรรมาภิบาล

(๒) เรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ โดยที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ระบุคำนิยาม “การร้องทุกข์” หมายความว่า การร้องทุกข์กรณี que เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ไม่รวมถึงกรณีการสั่งลงโทษหรือการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย และในข้อบังคับฯ มิได้ระบุว่าผู้บังคับบัญชาหมายถึงผู้บังคับบัญชาระดับใด ทำให้มีการตีความคำว่า “ผู้บังคับบัญชา” รวมหมายถึง อธิการบดี ด้วย และในปัจจุบันเนื่องจากมีคำสั่งของอธิการบดีในฐานะผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่ลักษณะเป็นคำสั่งลงโทษทางวินัย ตัวอย่างเช่น คำสั่งให้ออกจากงานด้วยเหตุได้แก่ มีมลทินหรือมัวหมอง มีผลการประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปรับปรุงติดต่อกัน ๒ ครั้ง^{๒๑} รวมทั้งคำสั่งอื่น เช่น คำสั่งให้ขาดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด คำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือน เป็นต้น และจากคำสั่งของอธิการบดีดังกล่าวมีผลที่ทำให้ผู้ถูกคำสั่งเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งเข้าเงื่อนไขที่ผู้ถูกคำสั่งมีสิทธิร้องทุกข์ได้ แต่การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวยังคงมีประเด็นปัญหาตามมา กล่าวคือ กรณีที่มีคำสั่งให้ออกจากงาน จะทำให้ผู้ถูกคำสั่งพ้นสภาพการเป็นผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย และทำให้ผู้นั้นไม่มีสิทธิจะร้องทุกข์ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ายังเป็นประเด็นปัญหาที่ควรจะได้มีการปรับปรุงและทบทวนหลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

=====

^{๒๑} ตามข้อ ๔ ของตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้โอกาสพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือสั่งให้ออกจากงานกรณีไม่สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๙

บรรณานุกรม

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล. คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๕/๒๕๕๕, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล. คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๔/๒๕๕๖, ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล. คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๑๐/๒๕๕๙, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล. คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๑๒/๒๕๕๙, ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล. คำวินิจฉัยคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๖/๒๕๖๐, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

มหาวิทยาลัยมหิดล. (๒๕๕๐). พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://intra-legist.mahidol.ac.th/#!/home>

มหาวิทยาลัยมหิดล. (๒๕๕๒). ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ.

๒๕๕๒, ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://intralegist.mahidol.ac.th/#!/home>

มหาวิทยาลัยมหิดล. (๒๕๖๐). ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไข

ปัญหาเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการ

ร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://intralegist.mahidol.ac.th/#!/home>

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๓). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕, ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๕.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2535/A/031/1.PDF>

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๓). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/0AA/00150909.PDF>

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๓). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๙, ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/A/053/27.PDF>

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๓). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/022/1.PDF>

ราชกิจจานุเบกษา.(๒๕๔๓). พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒,
๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๒. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2542/A/094/1.PDF>

ราชกิจจานุเบกษา.(๒๕๔๓).พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙, ๑๔ พฤศจิกายน
๒๕๓๙. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2539/A/060/1.PDF>

ราชกิจจานุเบกษา.(๒๕๔๓).พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗, ๓๐
ธันวาคม ๒๕๕๗. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2557/A/089/1.PDF>

สภามหาวิทยาลัยมหิดล.(๒๕๖๑).รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๕๒๙ วาระ ๕.๘ ,๒๑
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

http://www.uc.mahidol.ac.th/pdf-file/meetings-report2561/MeetingReport_529.pdf

สำนักพิทักษ์ระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ. (๒๕๕๖) .รวมบทความ ก.พ.ค. ขอบอก ,กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://mspc.ocsc.go.th/%e0%b8%81%e0%b8%9e%e0%b8%84/KM/FAQ/FAQ-basic>

=====

ภาคผนวก

หน้า

ข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัยมหิดล เกี่ยวกับการร้องทุกข์

๑. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒	๕๘
๒. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔	๖๙
๓. ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ในชั้นตอนที่กำหนดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๐	๗๐

กฎหมายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของข้าราชการ

๑. ข้อบังคับ ก.อ.ร. ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และการเสนอเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๑	๗๓

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล
ว่าด้วย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
พ.ศ. ๒๕๕๒**

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษและการร้องทุกข์กรณีที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยให้เกิดความเป็นธรรมและถูกต้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ (๒) และ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๑๗ และหมวด ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อ ๖๖ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยมหิดล ในการประชุมครั้งที่ ๔๒๖ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) ข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๕

(๔) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือที่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหิดล

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหิดล

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล

“พนักงานมหาวิทยาลัย” หมายความว่า พนักงานมหาวิทยาลัยมหิดลตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ และพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) พ.ศ. ๒๕๕๑ และรวมถึงพนักงานเงินรายได้ซึ่งส่วนงานได้จ้างให้ปฏิบัติงานอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ชื่อส่วนงาน) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับและยังไม่ครบกำหนดการจ้างให้เป็นพนักงานเงินรายได้และปฏิบัติงานอยู่ต่อไปจนครบการจ้าง

“ลูกจ้างมหาวิทยาลัย” หมายความว่า ลูกจ้างมหาวิทยาลัยมหิดล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

“ประธาน” หมายความว่า ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

“การอุทธรณ์” หมายความว่า การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

“การร้องทุกข์” หมายความว่า การร้องทุกข์กรณีที่เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ไม่รวมถึงกรณีการสั่งลงโทษหรือการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย

ข้อ ๕ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์เรื่องใดที่มีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับในเรื่องนั้น

ข้อ ๖ การนับระยะเวลาตามข้อบังคับนี้ สำหรับเวลาเริ่มต้นให้นับวันถัดจากวันแรกแห่งเวลานั้นเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา ส่วนเวลาสิ้นสุดถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการ ให้นับวันเริ่มเปิดทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายแห่งระยะเวลา

ข้อ ๗ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ประกอบด้วย

- (๑) ประธานซึ่งสภามหาวิทยาลัย แต่งตั้งจากกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๒) กรรมการซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัยตำแหน่งประเภทผู้บริหาร จำนวนสามคน
- (๓) กรรมการซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาคณาจารย์ จำนวนหนึ่งคน
- (๔) กรรมการซึ่งเลือกจากข้าราชการ ตำแหน่งวิชาการ จำนวนหนึ่งคน และตำแหน่งประเภททั่วไปวิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวนหนึ่งคน
- (๕) กรรมการซึ่งเลือกจากพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภทวิชาการ จำนวนหนึ่งคน และตำแหน่งประเภทสนับสนุน จำนวนหนึ่งคน

(๖) กรรมการซึ่งเลือกจากลูกจ้างมหาวิทยาลัย จำนวนหนึ่งคน โดยให้กรรมการดังกล่าวเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อพิจารณาในกรณีเรื่องอุทธรณ์และร้องทุกข์ของลูกจ้างมหาวิทยาลัยเท่านั้น

(๗) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งกรรมการตาม (๑) - (๖) เลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร และ/หรือกระบวนการยุติธรรม และไม่ได้เป็นข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้าง หรือดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย จำนวนสองคน

ให้คณะกรรมการตั้งเลขานุการหนึ่งคน และอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการตาม (๒) - (๖) ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ คณะกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งหรือเลือกใหม่ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งหรือเลือกคณะกรรมการใหม่ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการเดิมพ้นจากตำแหน่ง

กรณีที่ยังมีได้แต่งตั้งหรือเลือกคณะกรรมการใหม่ ให้คณะกรรมการเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการใหม่

ในกรณีที่ตำแหน่งประธานหรือกรรมการว่างลงก่อนกำหนด ให้ดำเนินการแต่งตั้งประธานหรือเลือกกรรมการใหม่แทนภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ประธานพ้นจากตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตามข้อ ๘ (๒) - (๖) พ้นจากตำแหน่งตามประเภทการได้มา ให้ถือว่าประธานหรือกรรมการดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ข้อ ๑๐ การประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุม จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธาน

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะหรือมีเหตุคัดค้านตามข้อ ๑๕ และข้อ ๒๗ และประธานได้แจ้งกรรมการผู้นั้นมิให้เข้าประชุมแล้ว กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากของผู้เข้าประชุม ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ พร้อมเสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยในเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อสภามหาวิทยาลัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

หมวด ๒

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๑๒ การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ยกเว้นในกรณีข้าราชการที่ถูกสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๑๓ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ผู้อุทธรณ์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะอุทธรณ์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นอุทธรณ์แทนไม่ได้ และให้ผู้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่าตนเองได้ถูกลงโทษโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมอย่างไร พร้อมลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้อุทธรณ์

ในการอุทธรณ์ ถ้าผู้อุทธรณ์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการ ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์ หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้ แต่ต้องยื่นหรือส่งหนังสือขอแถลงการณ์ด้วยวาจานั้นต่อประธานโดยตรง ภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์ ผู้จะอุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนหรือของผู้สอบสวนได้ ส่วนการขอตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษที่จะอนุญาตหรือไม่ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์ในการรักษาจริยบรรณและวินัย ตลอดจนเหตุผลและความจำเป็นเป็นเรื่องราวๆ ไป

สำหรับการขอคัดบันทึกถ้อยคำบุคคลตามวรรคแรก หากผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์จะอนุญาตให้คัดบันทึกถ้อยคำบุคคลโดยไม่ระบุชื่อบุคคลก็ได้

ข้อ ๑๕ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษ
- (๒) มีส่วนได้เสียในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษ
- (๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์
- (๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหา หรือผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษ

(๕) มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การพิจารณาอุทธรณ์เสียความเป็นธรรม

การคัดค้านคณะกรรมการนั้น ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสืออุทธรณ์ หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่คณะกรรมการเริ่มพิจารณาเรื่องอุทธรณ์

เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตามวรรคหนึ่ง กรรมการผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาเรื่องอุทธรณ์นั้นก็ได้ ถ้ากรรมการผู้นั้นมิได้ขอถอนตัวให้ประธานพิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้าน หากเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการผู้นั้นทราบและมีให้ร่วมพิจารณาเรื่องอุทธรณ์นั้น เว้นแต่ประธานพิจารณาเห็นว่าการให้กรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าเพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะอนุญาตให้กรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาอุทธรณ์นั้นก็ได้

ข้อ ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาอุทธรณ์ ให้ถือวันที่ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษเป็นวันได้รับทราบคำสั่ง

ถ้าผู้ถูกลงโทษไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษ และผู้แจ้งได้แจ้งคำสั่งลงโทษให้ผู้ถูกลงโทษทราบกับมอบสำเนาคำสั่งลงโทษให้ผู้ถูกลงโทษแล้ว ให้ทำบันทึกลงวันเดือนปี เวลา และสถานที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐาน โดยถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันที่ผู้ถูกลงโทษได้รับทราบคำสั่ง

ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษได้โดยตรง และได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งลงโทษทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกลงโทษ ณ ที่อยู่ของผู้ถูกลงโทษ ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งลงโทษไปให้สองฉบับเพื่อให้ผู้ถูกลงโทษเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งลงโทษและส่งกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ถูกลงโทษได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนแล้ว แม้ยังมิได้รับสำเนาคำสั่งลงโทษฉบับที่ให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งลงโทษกลับคืนมา ให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษได้รับทราบคำสั่งแล้ว

ข้อ ๑๗ การอุทธรณ์ให้ทำหนังสือถึงประธาน พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งชุด

การยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งต่อประธานโดยตรง หรือผ่านผู้บังคับบัญชาก็ได้ และให้ผู้บังคับบัญชานั้นดำเนินการตามข้อ ๑๘

ในกรณีที่มิผู้นำหนังสืออุทธรณ์มายื่นเอง ให้ผู้รับหนังสือออกใบรับหนังสือ ประทับตราหนังสือ และลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่ได้รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตราที่ซองหนังสือเป็นวันยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ เมื่อได้รับหนังสือแล้วให้ผู้รับหนังสือดำเนินการตามวรรคสาม

เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสืออุทธรณ์ไว้แล้ว ผู้อุทธรณ์จะยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่คณะกรรมการเริ่มพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ก็ได้ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อประธาน

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้รับหนังสืออุทธรณ์ที่ได้ยื่นหรือส่งตามข้อ ๑๗ ให้ผู้บังคับบัญชานั้นลงรับหนังสืออุทธรณ์ตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ แล้วส่งหนังสืออุทธรณ์ต่อไปยังผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ และให้ผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษจัดส่งหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งสำเนาหลักฐานการรับทราบคำสั่งลงโทษของผู้อุทธรณ์ จำนวนการสอบสวนหรือการพิจารณาในเบื้องต้น และสำนวนการดำเนินการทางวินัย พร้อมทั้งคำชี้แจงของผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษ (ถ้ามี) ไปยังประธานภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ข้อ ๑๙ เรื่องอุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ต้องเป็นเรื่องอุทธรณ์ที่ถูกต้องในสาระสำคัญ ตามข้อ ๑๗ และยื่นหรือส่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการคำสั่ง และให้คณะกรรมการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่มิมีปัญหาว่าเรื่องอุทธรณ์รายใดเป็นเรื่องอุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งมตินั้นให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๒๐ ผู้อุทธรณ์จะขอถอนเรื่องอุทธรณ์ก่อนที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการ เมื่อได้ถอนอุทธรณ์แล้ว การพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นอันยุติ

ข้อ ๒๑ การพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ให้คณะกรรมการพิจารณาจากสำนวนการสอบสวนหรือการพิจารณาในเบื้องต้น และสำนวนการดำเนินการทางวินัย และในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลใดๆ หรือขอให้ผู้แทนหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา หากคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าการแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ จะให้งดการแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

ในกรณีที่นัดให้ผู้อุทธรณ์มาแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อที่ประชุม ให้แจ้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ส่งลงโทษหรือเพิ่มโทษทราบด้วยว่า ถ้าประสงค์จะแถลงแก้ก็ให้มาแถลงต่อที่ประชุมครั้งนั้นได้ ทั้งนี้ให้แจ้งล่วงหน้าตามควรแก่กรณี และเพื่อประโยชน์ในการแถลงแก้ดังกล่าวให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ส่งลงโทษหรือเพิ่มโทษ หรือ ผู้แทนเข้าฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์ได้

ในการพิจารณาอุทธรณ์ ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควรที่จะต้องสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความถูกต้องและเหมาะสมตามความเป็นธรรม ให้มีอำนาจสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมในเรื่องนั้นได้ตามความจำเป็น โดยจะสอบสวนเองหรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้สอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมแทนก็ได้ หรือกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการทราบส่งไปให้ผู้สอบสวนเดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้

ข้อ ๒๒ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วเสร็จ ให้เสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยต่อสภามหาวิทยาลัย เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้รับความเห็นและข้อวินิจฉัยจากคณะกรรมการแล้วให้พิจารณามิมีคดีนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษถูกต้องเหมาะสมกับความผิดแล้ว ให้มีมติยกอุทธรณ์

(๒) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องและ/หรือไม่เหมาะสมกับความผิดประการใดให้มีมติแก้ไขเปลี่ยนแปลง ให้ถูกต้องและเหมาะสม

(๓) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่มีผู้ถูกลงโทษทางวินัยในความผิดที่ได้กระทำร่วมกัน และเป็นความผิดในเรื่องเดียวกัน โดยมีพฤติการณ์แห่งการกระทำอย่างเดียวกัน เมื่อผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว และผลการพิจารณาเป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ แม้ผู้ถูกลงโทษคนอื่นจะไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ หากพฤติการณ์ของผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์เป็นเหตุในลักษณะเดียวกันอันเป็นเหตุเดียวกับกรณีของผู้อุทธรณ์แล้ว ให้มีมติให้ผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้รับการพิจารณาการลงโทษให้มีผลในทางที่เป็นคุณเช่นเดียวกับผู้อุทธรณ์ด้วย

ข้อ ๒๓ เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้วินิจฉัยอุทธรณ์และมีมติประการใด ให้แจ้งผู้อุทธรณ์เพื่อทราบและแจ้งผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษเพื่อทราบหรือดำเนินการตามคำวินิจฉัยของสภามหาวิทยาลัยโดยเร็ว

หมวด ๓

การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ข้อ ๒๔ การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๒๕ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีกรณีเป็นปัญหาค้างคาขึ้นระหว่างกัน ควรจะได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้นเมื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีปัญหา โดยเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และแสดงความประสงค์ที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นให้โอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นต้น

ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจงหรือได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ต่อประธาน โดยผ่านผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ร้องทุกข์สังกัดคณะ ส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หรือหน่วยงานในกำกับมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย ให้ยื่นต่อคณบดี หรือหัวหน้าส่วนงานเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หรือหัวหน้าหน่วยงานในกำกับมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย

เว้นแต่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากคณบดีหรือหัวหน้าส่วนงานเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หรือหัวหน้าหน่วยงานในกำกับมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย ให้ยื่นต่ออธิการบดี

(๒) กรณีที่ผู้ร้องทุกข์สังกัดสำนักงานอธิการบดี/สำนักงานสภามหาวิทยาลัย ให้ยื่นต่ออธิการบดี

(๓) กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากอธิการบดีให้ยื่นต่อประธาน

ข้อ ๒๖ การร้องทุกข์ ให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนไม่ได้ และให้ร้องทุกข์เป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

หนังสือร้องทุกข์ต้องลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ และต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างไร และความประสงค์ของการร้องทุกข์

ถ้าผู้ร้องทุกข์ประสงค์จะแถลงด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการ ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสือร้องทุกข์ หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้ แต่ต้องยื่นหรือส่งก่อนที่คณะกรรมการเริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อประธาน

ข้อ ๒๗ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิคัดค้านกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องร้องทุกข์

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องทุกข์

(๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๕) มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เสียความเป็นธรรม

การคัดค้านกรรมการผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือร้องทุกข์หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่คณะกรรมการเริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตามวรรคหนึ่ง กรรมการผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ได้ ถ้ากรรมการผู้นั้นมิได้ขอถอนตัวให้ประธานพิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้าน หากเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการผู้นั้นทราบและมิให้ร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น เว้นแต่ประธานพิจารณาเห็นว่าการให้กรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าเพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะอนุญาตให้กรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ได้

ข้อ ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาร้องทุกข์

(๑) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์มีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์ ให้ถือว่าวันที่ผู้ถูกสั่งลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ถ้าผู้ถูกสั่งไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง และผู้แจ้งได้แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งทราบกับมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่ง แล้วทำบันทึกลงวันเดือนปี เวลา และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งได้โดยตรง ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๖ วรรคสาม โดยอนุโลม

(๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์โดยตรง ให้ถือว่าวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้ร้องทุกข์รับทราบหรือควรได้ทราบคำสั่งนั้น เป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

(๓) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์กระทำไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องทุกข์ โดยไม่ได้มีคำสั่งอย่างใด ให้ถือว่าวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ดังกล่าวเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ข้อ ๒๕ การร้องทุกข์ให้ทำเป็นหนังสือถึงประธาน พร้อมสำเนารับรองถูกต้องจำนวนหนึ่งชุด โดยยื่นผ่านผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามข้อ ๒๔ และให้ผู้บังคับบัญชานั้นดำเนินการตามข้อ ๓๐

ในกรณีที่มิให้นำหนังสือร้องทุกข์มาขึ้นเอง ให้ผู้รับหนังสือออกไปรับหนังสือ ประทับตรารับหนังสือ และลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือว่าวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นหนังสือร้องทุกข์

ในกรณีส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกไปรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตราวันที่ของหนังสือเป็นวันส่งหนังสือร้องทุกข์

เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ไปแล้ว ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่คณะกรรมการเริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ก็ได้โดยยื่นหรือส่งโดยตรงต่อประธาน

ข้อ ๓๐ เมื่อได้รับหนังสือตามข้อ ๒๕ ให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นที่ทำให้ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือคับข้องใจเพื่อทำความเข้าใจ และให้รายงานผลการดำเนินการดังกล่าว พร้อมหนังสือร้องทุกข์รวมถึงเอกสารหลักฐาน (ถ้ามี) ไปยังประธานภายในสามสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์

ในกรณีที่ยื่นโดยตรงต่อประธาน ให้ประธานส่งหนังสือร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ดำเนินการตามวรรคแรก

ข้อ ๓๑ เรื่องร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ต้องเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่ถูกต้องในสาระสำคัญตามข้อ ๒๖ และยื่นหรือส่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ และให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาที่เหนือลำดับกว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นเบื้องต้นแล้ว

ในกรณีที่มิมีปัญหาว่าเรื่องร้องทุกข์รายใดเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งมตินั้นให้ผู้ร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๒ ผู้ร้องทุกข์จะขอถอนเรื่องร้องทุกข์ก่อนที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการ เมื่อได้ถอนเรื่องร้องทุกข์แล้ว การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นอันยุติ

ข้อ ๓๓ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ หากมีกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจง (ถ้ามี) หรือขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องร้องทุกข์มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ขอแสดงการคัดค้านว่า หากประธานเห็นว่าการแสดงการคัดค้านว่าไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ จะให้แจ้งการแสดงการคัดค้านว่าเสียก็ได้ แต่หากให้ผู้ร้องทุกข์มาแสดงการคัดค้านว่าต่อที่ประชุม ก็ให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบเพื่อให้มาแถลงแก้หรือมอบหมายให้ผู้แทนมาแถลงแก้ด้วยว่าต่อที่ประชุมด้วย

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์แล้วเสร็จ ให้เสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยต่อสภามหาวิทยาลัย เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้รับความเห็นและข้อวินิจฉัยจากคณะกรรมการแล้วให้พิจารณามีมติดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ถูกต้องตามกฎหมายและหรือเป็นธรรมแล้วให้มีมติยกคำร้องทุกข์

(๒) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ไม่ถูกต้องและหรือไม่เป็นธรรม ให้มีมติให้แก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและหรือไม่เป็นธรรมนั้น หรือให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องและเป็นธรรม

(๓) ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น ถูกต้องตามกฎหมายและหรือเป็นธรรมบางส่วน และไม่ถูกต้องและหรือไม่เป็นธรรมตามกฎหมายบางส่วน ให้มีมติให้แก้ไข หรือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๔) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

ข้อ ๓๕ เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และมีมติประการใด ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์เพื่อทราบ และแจ้งผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์เพื่อทราบหรือดำเนินการตามคำวินิจฉัยของสภามหาวิทยาลัยโดยเร็ว

หมวด ๔

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่ได้มีการยื่นเรื่องอุทธรณ์หรือเรื่องร้องทุกข์ไว้ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๓๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการตามข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นคณะกรรมการตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจารย์ พานิช)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล
ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ให้เหมาะสมและคล่องตัวยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ (๒) และ (๑๙) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๑๗ และหมวด ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อ ๖๖ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยมหิดล ในการประชุมครั้งที่ ๔๕๑ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ วรรคสอง ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ให้อธิการบดีแต่งตั้งเลขาธิการหนึ่งคน และอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขาธิการก็ได้”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล

ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ในขั้นตอนที่กำหนด
ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์

พ.ศ. ๒๕๖๐

เพื่อให้การดำเนินการของมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ จึงเห็นเป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัตินี้กับการดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ในกรณีมีผู้ร้องทุกข์ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒

การใดที่มีได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัตินี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่จะพิจารณา และให้ถือเป็นที่สุด

๒. ในประกาศนี้

“ผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหา” หมายความว่า ผู้ได้รับมอบหมายจากอธิการบดีให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ตามคำสั่งมอบหมายหน้าที่

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำร้องทุกข์ ซึ่งเป็นผู้อยู่ได้บังคับบัญชาและได้รับผลกระทบหรือมีความคับข้องใจจากการกระทำของผู้บังคับบัญชา และให้หมายความรวมถึงผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นเหตุของการร้องทุกข์ด้วย

“การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น” หมายความว่า การดำเนินการรับฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากคู่กรณีแล้ว นำข้อมูลนั้นมาพิจารณา วิเคราะห์ หาเหตุผลเพื่อนำไปสู่การดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยงานที่สังกัดสำนักงานอธิการบดี หรือส่วนงาน

๓. ในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น กำหนดให้มีบุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ได้แก่ ผู้ดำเนินการการแก้ไขปัญหา นิติกรเจ้าของสำนวน ผู้อำนวยการกองกฎหมายหรือผู้แทน ผู้อำนวยการหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ร้องทุกข์

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ หากเรื่องที่ร้องทุกข์เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่รับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ให้ถือว่าผู้อำนวยการหน่วยงานหรือผู้แทนของหน่วยงานนั้นๆ เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นตามวรรคแรกด้วย

๔. เมื่อเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้รับหนังสือร้องทุกข์แล้ว ให้ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมเอกสารหลักฐานเท่าที่ปรากฏ และจัดทำความเห็นเสนอรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร เพื่อพิจารณาอนุญาต นิติกรสังกัดกองกฎหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนภายใน ๗ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ และให้ เลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์รายงานให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัย ทราบเป็นเบื้องต้น

การดำเนินการของเลขานุการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ตามวรรคแรก ควรให้ได้ ข้อสรุปอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ - นามสกุลของผู้ร้องทุกข์
- (๒) หนังสือที่ยื่นเข้าข่ายเป็นการร้องทุกข์หรือไม่
- (๓) สารสำคัญของเรื่องที่ร้องทุกข์
- (๔) เรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องในความรับผิดชอบของหน่วยงานใดบ้าง

๕. ให้เจ้าของสำนวนตรวจสอบและกำหนดวันประชุมแก้ไขปัญหาเบื้องต้นนัดแรก ภายใน ๗ วัน ทำการนับแต่วันที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสำนวน พร้อมจัดทำหนังสือเชิญประชุมเพื่อให้ผู้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาลงนามเชิญคู่กรณีมาพบและให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด รวมทั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ส่งคำชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารหลักฐานมาให้ผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหา ก่อนวันประชุม

๖. การเริ่มกระบวนการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

๖.๑ เมื่อถึงวันและเวลากำหนดนัดประชุมแก้ไขปัญหาเบื้องต้น และมีบุคคลตามข้อ ๓ พร้อมกัน แล้ว ให้ผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหากล่าวเปิดประชุมแล้ว ให้นิติกรเจ้าของสำนวนรายงานข้อเท็จจริงของเรื่องที่ร้องทุกข์ ให้ที่ประชุมทราบโดยสังเขป

๖.๒ การเชิญคู่กรณีเข้ามาพบ ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาพิจารณาว่าจะให้ คู่กรณีฝ่ายผู้ร้องทุกข์ หรือคู่กรณีฝ่ายผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุของการร้องทุกข์เข้าก่อนหลัง ทั้งนี้ ตามความ เหมาะสมและสถานการณ์

๖.๓ ระยะเวลาในการเข้าพบเพื่อรับการซักถามและให้ข้อเท็จจริงอย่างน้อยเพียงใดนั้น ให้เป็นไปตามเรื่องที่ร้องทุกข์นั้นๆ แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่จะรับฟังจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ตามความ สมดุลย์และเหมาะสม

๖.๔ การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เจ้าของสำนวนอาจจัดให้มีการบันทึกการประชุมด้วยเครื่อง บันทึกเสียง เพื่อใช้ประกอบการจัดทำรายงานด้วยก็ได้ และอาจให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายลงชื่อในบันทึกถ้อยคำด้วยก็ได้ (ถ้ามี) ทั้งนี้ ในส่วนของการบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียงให้จัดการลบหรือทำลายข้อมูลที่บันทึกเมื่อกระบวนการดำเนินการ เสร็จสิ้นแล้วทันที

การดำเนินการดังกล่าว หากไม่สามารถกระทำให้แล้วเสร็จได้ภายในวันเดียว อาจกำหนดนัด ประชุมต่อเนื่องในวันอื่นได้ และต้องไม่เกินกว่า ๗ วันทำการนับแต่การประชุมนัดแรก

๗. ในขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหเบื้องต้น ให้ผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหามีอำนาจเรียกบรรดาเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของส่วนงานหรือหน่วยงาน หรือเชิญบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แก้ไขปัญหามาเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงได้

๘. เมื่อสิ้นสุดกระบวนการในการดำเนินการแก้ไขปัญหเบื้องต้นแล้ว ให้ผู้ดำเนินการแก้ไขปัญห และที่ประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็น และจัดทำรายงานเสนออธิการบดี โดยผลของการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๙

๙. การประชุมเพื่อหาข้อสรุปการแก้ไขปัญหเบื้องต้น

เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๖ เสร็จสิ้นแล้ว ให้ที่ประชุมพิจารณาและวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่า สามารถแก้ไขปัญหเบื้องต้นได้หรือไม่ แล้วให้มีข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๙.๑ ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ถูกต้องตามกฎหมาย และหรือเป็นธรรมแล้วให้มีมติยกคำร้องทุกข์

๙.๒ ถ้าเห็นว่าการกระทำของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์ไม่ถูกต้องและหรือ ไม่เป็นธรรม ให้มีมติให้แก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและหรือไม่เป็นธรรมนั้น หรือ ให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องและเป็นธรรม

๙.๓ ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและ มีความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

๑๐. เมื่ออธิการบดีได้วินิจฉัยและมีมติประการใดแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์เพื่อทราบ และแจ้งผู้บังคับบัญชาผู้เป็นต้นเหตุแห่งการร้องทุกข์เพื่อทราบหรือดำเนินการตามผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว

ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยสั่งการ ตามที่เห็นว่าถูกต้อง เหมาะสม และให้ถือว่าคำสั่งการของอธิการบดีเป็นที่สุด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

(ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อบังคับ ก.อ.ร.

ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และการเสนอเรื่องร้องทุกข์

พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗/๔ และประกอบมาตรา ๑๗/๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ก.อ.ร.) จึงออกข้อบังคับ ก.อ.ร. ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับ ก.อ.ร. ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และเสนอเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับ ก.อ.ร. นี้

“ก.อ.ร.” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์

“ประธาน ก.อ.ร.” หมายความว่า ประธานคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์

“เลขานุการ ก.อ.ร.” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

“ที่ประชุม ก.อ.ร.” หมายความว่า ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

“คณะอนุกรรมการ ก.อ.ร.” หมายความว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์ที่ ก.อ.ร. แต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ก.อ.ร. มอบหมาย

ข้อ ๔ ให้ประธาน ก.อ.ร. เป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้ และให้ ก.อ.ร. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๕ ในกรณีที่ข้อบังคับนี้ มิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ การอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และการเสนอเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน ข้อบังคับ ก.อ.ร. นี้

ข้อ ๗ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มีสิทธิอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือเสนอเรื่องร้องทุกข์ต่อ ก.อ.ร. ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ ก.อ.ร. ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่พอใจในผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภาสถาบันอุดมศึกษา หรือ

(๒) สภาสถาบันอุดมศึกษามีได้พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับที่ออกตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวัน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ การอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เป็นเรื่องเฉพาะตัวต้องกระทำด้วยตนเอง จะอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์สำหรับผู้อื่นไม่ได้ และให้ทำคำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เป็นหนังสือยื่นต่อประธาน ก.อ.ร. ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัย หรือวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาตามข้อ ๗ แล้วแต่กรณี

คำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ให้ใช้ถ้อยคำสุภาพและอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๒) วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาหรือวันที่พ้นกำหนดการพิจารณา ที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ ตามข้อ ๗

(๓) การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๔) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เห็นว่าเป็นปัญหาของเรื่องอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๕) คำขอของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๖) ลายมือชื่อของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บจนไม่สามารถส่งคำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ด้วยตนเองได้ ผู้นั้นจะมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งส่งคำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวแทนก็ได้

หากผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของ ก.อ.ร. ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ หรือจะให้เป็นหนังสือถึงประธาน ก.อ.ร. ต่างหากก็ได้ แต่ต้องยื่นหรือส่งหนังสือขอแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อสำนักงานก่อนที่ ก.อ.ร. จะเริ่มพิจารณา

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา ให้ ก.อ.ร. รับฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ทุกกรณี และผู้นั้นมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาในกระบวนการพิจารณาของ ก.อ.ร. ได้คนหนึ่ง การใดที่ทนายความหรือที่ปรึกษาได้กระทำลงต่อหน้าผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือ ก.อ.ร. ให้ถือว่าเป็นการทำแทนผู้นั้น เว้นแต่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์จะได้คัดค้านเสียในขณะนั้น และหาก ก.อ.ร. พิจารณาเห็นว่า การแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ จะให้งดการแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

หากสภาสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษาจะแถลงแก้ ก็ให้มาแถลงหรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มาแถลงแก้ต่อที่ประชุมครั้งนั้นได้ ทั้งนี้ให้แจ้งล่วงหน้าตามควรแก่กรณี

ข้อ ๑๐ การอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ ตามข้อ ๗ ให้ยื่นหนังสืออุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับต่อสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือยื่นต่อสำนักงานก็ได้

กรณีที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ส่งหนังสืออุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ทางไปรษณีย์หรือวิธีอื่นที่ ก.อ.ร. กำหนดให้ถือว่าวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ซองหนังสือเป็นวันยื่นอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ประสงค์จะยื่นหรือส่งคำแถลงการณ์หรือเอกสารเพิ่มเติมให้ทำเป็นหนังสือถึงประธาน ก.อ.ร. หาก ก.อ.ร. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์นั้นแล้วเสร็จก่อนให้คำแถลงการณ์นั้นตกไป และไม่จำเป็นต้องพิจารณาเอกสารเพิ่มเติมดังกล่าวอีก

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ยื่นอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ต่อสถาบันอุดมศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งหนังสืออุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ และสำนวนการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังต่อไปนี้ให้สำนักงานภายในเจ็ดวัน

(๑) สำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

(๒) รายงานการประชุมของสภาสถาบันอุดมศึกษาและคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

(๓) ข้อบังคับสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

กรณีที่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ยื่นอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ต่อสำนักงาน ให้เลขานุการ ก.อ.ร. จัดส่งสำเนาคำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.อ.ร. เพื่อพิจารณาภายในกำหนดเจ็ดวัน และรายงานให้ ก.อ.ร. ทราบ

ข้อ ๑๒ ห้ามมิให้ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งให้ออกจากราชการไว้เป็นการเฉพาะ

(๒) เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

(๓) เป็นเรื่องที่มีข้อเท็จจริงเดียวกันกับเรื่องที่เคยมีคำวินิจฉัยหรือการดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว

(๔) เป็นเรื่องของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์พ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษานั้นไปแล้ว

ข้อ ๑๓ ให้ ก.อ.ร. จำหน่ายอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ออกจากสารบบ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ตายก่อนการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๒) ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ถอนอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ก่อนที่ ก.อ.ร. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เสร็จสิ้น

(๓) ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เพิกเฉยไม่ดำเนินการตามมติ ก.อ.ร.

ข้อ ๑๔ ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์มีสิทธิคัดค้านกรรมการ ก.อ.ร. โดยทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านยื่นต่อประธาน ก.อ.ร. ภายในระยะเวลาอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ถ้ากรรมการ ก.อ.ร. ผู้นั้น มีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๔) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางการสมรสกับบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

เมื่อประธาน ก.อ.ร. ได้รับหนังสือคัดค้าน ให้แจ้งกรรมการ ก.อ.ร. ทราบก่อนเริ่มพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ เพื่อพิจารณาว่าสมควรถอนตัวหรือไม่ กรรมการ ก.อ.ร. ซึ่งมีกรณีตามวรรคหนึ่ง อาจถอนตัวจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ เว้นแต่การถอนตัวนั้นจะมีผลกระทบต่อองค์ประชุม ก.อ.ร. อาจใช้ดุลพินิจในการพิจารณาขอให้กรรมการ ก.อ.ร. เข้าร่วมประชุมต่อไปได้

กรณีที่กรรมการ ก.อ.ร. มิได้ขอถอนตัว ให้ที่ประชุม ก.อ.ร. พิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้านถ้าที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ เห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือ ให้แจ้งกรรมการผู้นั้นทราบ และไม่ให้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้น เว้นแต่การให้กรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์จะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า เพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะอนุญาตให้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ก็ได้

การที่กรรมการ ก.อ.ร. ผู้ถูกคัดค้านที่ถูกสั่งไม่ให้ร่วมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือถอนตัวเพราะมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านนั้น ย่อมไม่กระทบถึงการกระทำใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว แม้ว่าจะได้ดำเนินการหลังจากที่ได้มีการยื่นคำคัดค้านแล้ว

ข้อ ๑๕ ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็น ก.อ.ร. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ก.อ.ร. ขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยแต่ละคณะให้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้พิจารณากลับกรอง ตรวจสอบสำนวนอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา แล้วเสนอต่อ ก.อ.ร. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของ ก.อ.ร. หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจาก ก.อ.ร.

คณะอนุกรรมการ ก.อ.ร. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ใน ก.อ.ร. คนหนึ่งเป็นประธาน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน ก.อ.ร. คนหนึ่งเป็นอนุกรรมการ และอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์สองคน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนในสำนักงานหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่พิจารณาตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นการตรวจสอบ กลับกรองสำนวนอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนเป็นกรรมการและเลขานุการ

การคัดค้านอนุกรรมการ ก.อ.ร. ตามวรรคสอง ให้นำข้อ ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้รับผิดชอบสำนวน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ ก.อ.ร. เกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๗ เมื่อสำนักงาน ได้รับเอกสารตามข้อ ๑๑ จากสถาบันอุดมศึกษาครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน สรุปสำนวนเสนอต่อ ก.อ.ร. เพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับเอกสาร

ข้อ ๑๘ การนับระยะเวลาการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ให้นับตั้งแต่วันที่สำนักงาน ได้รับเอกสารตามข้อ ๑๑ จากสถาบันอุดมศึกษาครบถ้วนแล้ว

ข้อ ๑๙ คำวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๒) ชื่อคู่กรณีในการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๓) สรุปคำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และคำขอของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๔) สรุปคำแก้คำอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

(๕) ประเด็นที่จะต้องพิจารณา

(๖) คำแนะนำแต่ละประเด็นพร้อมเหตุผล

(๗) สรุปคำวินิจฉัยที่กำหนดให้คู่กรณีในการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ปฏิบัติหรือดำเนินการต่อไป

คำวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งต้องลงลายมือชื่อของ ก.อ.ร. ที่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์นั้น ถ้าผู้ใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้จดแจ้งเหตุดังกล่าวไว้ในคำวินิจฉัยด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาและสภาสถาบันอุดมศึกษามีได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันและผู้ร้องทุกข์ได้เสนอเรื่องร้องทุกข์ต่อ ก.อ.ร. ให้นำข้อ ๖ ถึงข้อ ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

ส่วนที่ ๑

การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจผลการพิจารณาวินิจฉัยของสภาสถาบันอุดมศึกษามีสิทธิอุทธรณ์ผลการวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อ ก.อ.ร. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ โดยให้ยื่นหรือส่งภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๘ และต้องเป็นประเด็นที่ได้กล่าวถกกันมาในชั้นการพิจารณาของสภาสถาบันอุดมศึกษา

กรณีที่ ก.อ.ร. เห็นว่าหนังสืออุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งนั้น อ่านไม่ออก อ่านไม่เข้าใจ มีสาระสำคัญไม่ครบถ้วนถูกต้อง หรือไม่ลงชื่อและที่อยู่ของผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ เลขาธิการ ก.อ.ร. มีอำนาจสั่งให้ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ มิได้ปฏิบัติตามก็ให้ ก.อ.ร. มีมติไม่รับอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์นั้น

กรณีอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ หากกรณี มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ก.อ.ร. มีอำนาจรับอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว ไว้พิจารณาได้

ข้อ ๒๒ การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ของ ก.อ.ร. ให้พิจารณาจากผลการ พิจารณาวินิจฉัยของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์นั้น และให้ ก.อ.ร. มีอำนาจ ดังนี้

(๑) ให้สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ชี้แจงข้อเท็จจริงและจัดส่งเอกสารหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

(๒) ให้สถาบันอุดมศึกษาส่งผู้แทนมาให้ถ้อยคำเป็นพยานหรือชี้แจงข้อเท็จจริง

(๓) เรียกให้บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษามาให้ถ้อยคำเป็นพยานหรือชี้แจงข้อเท็จจริงและ จัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตามที่ ก.อ.ร. เห็นสมควร

ในกรณีที่ ก.อ.ร. เห็นว่าข้อเท็จจริงซึ่งได้มาจากการแสวงหาเพิ่มเติมตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) อาจเป็นผลร้ายหรือไม่เป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์ ให้เลขาธิการ ก.อ.ร. มีหนังสือแจ้งผู้นั้นให้ทราบ ข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนภายในเวลาที่ ก.อ.ร. กำหนด

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์เสนอเรื่องร้องทุกข์ต่อสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา มิได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวัน ผู้นั้นมีสิทธิเสนอ เรื่องร้องทุกข์นั้นต่อ ก.อ.ร. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ โดยให้ยื่นหรือส่งภายใน กำหนดเวลาตามข้อ ๘

ข้อ ๒๔ ให้ ก.อ.ร. แจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาชี้แจงเหตุแห่งความล่าช้าและเร่งพิจารณา เรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จและรายงานให้ ก.อ.ร. ทราบเพื่อประกอบการพิจารณาภายในสามสิบวัน หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

ในกรณีที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาที่ ก.อ.ร. กำหนดไว้ ตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันอุดมศึกษารายงานข้อเท็จจริงการพิจารณาพร้อมทั้งจัดส่งเรื่องร้องทุกข์และ สำนวนการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้ ก.อ.ร. ภายในสามวันทำการนับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นกับ ก.อ.ร. ด้วย

ข้อเท็จจริงรวมถึงพยานหลักฐานที่สภาสถาบันอุดมศึกษาใช้ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้ถือเสมือนเป็นสำนวนการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของ ก.อ.ร. แต่ทั้งนี้ เป็นดุลพินิจของ ก.อ.ร. ที่จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานหรือให้มีการสอบสวนใหม่ก็ได้

ข้อ ๒๕ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของ ก.อ.ร. ให้นำข้อ ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

คำวินิจฉัย ก.อ.ร. และมติ ก.อ.ร.

ข้อ ๒๖ เมื่อ ก.อ.ร. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์แล้ว ให้มีคำวินิจฉัยหรือมติ ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติต่อผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือยกคำร้องทุกข์แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือผู้ร้องทุกข์นั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีคำวินิจฉัยหรือมติสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไข เพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น หรือให้ปฏิบัติต่อผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่น เพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรม หรือสมควรเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือผู้ร้องทุกข์ ให้มีคำวินิจฉัยหรือมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๗ เมื่อ ก.อ.ร. ได้มีคำวินิจฉัยหรือมติ ตามข้อ ๒๖ ให้เลขานุการ ก.อ.ร. แจ้งคำวินิจฉัยหรือมติให้ผู้อุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือและแจ้งให้อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือการร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว

เมื่อ ก.อ.ร. มีคำวินิจฉัยหรือมติตามข้อ ๒๖ (๒) และ (๓) ให้อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาผู้เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์เรื่องร้องทุกข์หรือการร้องทุกข์ ดำเนินการออกคำสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยหรือมติจากเลขานุการ ก.อ.ร. และเมื่อได้ออกคำสั่งหรือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยหรือมติแล้ว ให้แจ้ง ก.อ.ร. ทราบภายในเจ็ดวัน

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ ก.อ.ร. มีมติตามข้อ ๒๒ หรือข้อ ๒๕ แล้ว ให้เลขานุการ ก.อ.ร. แจ้งมติให้สถาบันอุดมศึกษาทราบโดยเร็ว และให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้นภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งมติจากเลขานุการ ก.อ.ร. และเมื่อได้มีการดำเนินการตามมติเสร็จสิ้นแล้ว ให้รายงานผลการดำเนินการและจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยังเลขานุการ ก.อ.ร. โดยเร็ว

ข้อ ๒๙ เมื่อสถาบันอุดมศึกษา ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยหรือมติจาก ก.อ.ร. แล้ว ให้สถาบันอุดมศึกษา ปฏิบัติหรือดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยหรือมติดังกล่าวภายในเวลา ที่ ก.อ.ร. กำหนด

ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษามีเหตุขัดข้องหรือมีเหตุอื่นอันมิอาจก้ำวล่วงได้ ให้สถาบันอุดมศึกษา ทาหรือมายัง ก.อ.ร. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยหรือมติจาก ก.อ.ร.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ

ประธาน ก.อ.ร.